

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN
Egy évre — ... 36 kor.
Fél évre — ... 18 kor.
Egy negyed évre — 9 kor.
Egy óra — ... 3 kor.

Nyilttéri közlemények megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült vasúti palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.
KADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szombat, október 20.

Már a kegyelmesek is?

Volt egy idő, midőn boldogságban ringatódzva kiáltoztunk: maximálni, maximálni! ...

Mindent, mi ég és föld között van s mi árucikknek nevezhető: maximálni! Ez volt a refrén minden kívánságra és minden panaszra, ez volt a gyógyszer, amellyel a beteg kereskedelmet és a beteg gyomrokat meggyógyítani reméltük, ez volt az a harapófogó, amelynek segítségével a háboru méregfogait kihuzni szerettük volna, szóval ezt tartotta a világ titkos arkanumnak, csodabalsamnak és életelixirnek, amely „külsőleg“ és „belsőleg“ egyaránt hatásos, alkalmas kanalas orvosságnak, de ha a szükség úgy kívánja: kenőcsnek is.

Az idők folyamán ugyan szépen megkegyelmezték vele mindnyájunkat. Talán, ha a háboru első percében magának foglal le mindent az állam — mondom — talán... akkor... esetleg... lehet, hogy másképpen lett volna minden, de kivesszi most komolyan a maximálást. Soha törvénnyel, még ilyen csufot nem üztek. Kész komédiának tekint mindenki s ha szóba kerül valahol mosolyognak rajta, aminthogy kinevetik azt, aki komolykodni próbál vele. Mit lehet ma venni maximális áron. Próbáljon csak a törvényhozó ur, vagy a törvények pallosával ítélkező bíró ur venni valamit maximális áron. Egész bizonyosan felkopik az álla. Csodálkozni méltóztatnak talán? Nyugodjék csak bele mindenki abba a különös helyzetbe, hogy az igazságügyminiszterium méltóságos hivatalnokai és a Kuria kegyelmes bírái épp úgy kijátszák a maximális árakat, mint a cimmélküli szegény emberek. Kénytelenek így tenni, mert különben éhen vesznek. Lapunk belsejében egy humorisztikus közleményt talál az olvasó, amely felvilágosítja arról, hogy miképpen kellett kijátszani a törvényt a fentemlített kegyelmes és méltóságos uraknak — hogy egy kis sérzészírhez jussanak. Bizony be kellett kötnök az igazság istenasszonyának a szemét s be kellett fordítani a fal felé, nehogy ő is elmosolyodjék a történeteken.

Világos, hogy itt valahol hiba van. A bírák eljárásában? Dehogyan is. Ők is csak emberek, már pedig akármit mond is a Corpus Juris: az embereknek maximális áron, vagy azon felül, de — enni kell. Enni pedig csak „azon felül“ lehet. A hiba tehát a törvényben van. Ez a törvény tüléte önmagát. A háborus idők bebizonyították a hasznavehetetlenséget. El vele, mint olyannal, amely nem felel meg a célnak s jöjjön helyébe valami célravezető, valami jobb. Mert ma már ott tartunk, hogy rettegniünk, ha valamit maximálnak. Akkor kutatva kell utána jár-

ni, felhajszozni, hogy megszerezhesse az ember: meg kell csufolni érte a legtörvénytisztelőbb embernek is a törvényt. Valami

mást... valami mást miniszter uraim, mert különben Günther Antal kuriai elnök is a vádlottak padjára kerül...

Városi tisztviselők kívánságai.

— 156,700 korona kell a segítségre. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad város tisztviselői ma délután ismét értekezletet tartottak, hogy véglegesen megállapítsák azokat a kívánságokat, amelyeket helyzetük javítása érdekében a közgyűlés elé terjeszteni akarnak. Megállapodás azonban ma sem történt, mert az értekezleten felmerült az az eszme, hogy az aradiak ne maguk indítsák meg az akciót, hanem más városok tisztviselőivel együttesen, mert így a miniszter a vidéki városok tisztviselőinek kívánságairól tiszta képet fog nyerni. Az aradi tisztviselők megvárják a temesváriak állásfoglalását, amely ma történt meg. Holnap erről jelentést kapnak holnap ismét összeülnek tanácskozássra.

A tisztviselők ezzel el akarják kerülni azt a muliban már többször megismétlődött és a törvényhatóság hangulatát is izgató jelenséget, hogy mindig fizetésjavítási és segélyezési kérelemmel álljanak elő. Eppen ezért nagy körültekintéssel akarják összeállítani azokat a módosításokat, amelyekkel helyzetüket megjavíthatják. Erre nézve több tervezet merült fel, mindegyikben vannak elfogadható pontok s ezeket a pontokat összefogják egyeztetni.

A mai értekezleten Hanek Albert dr. rendőrfogalmazó mutatott be egy tervezetet, amelyben többek között ezeket mondja:

A miniszterelnök kimondta az V.—XI. fizetési osztályokban levő állami és vármegyei tisztviselők szolgálati ideje 5, illetve 4 évről 3 évre szállíttassék le az előlépésre vonatkozólag. Együttal méltányolva azt a körülményt, hogy az előléptetés lassan történik, kimondta, hogy a tisztviselők és alkalmazottak, amennyiben 9 szolgálati esztendő után a következő fizetési osztályba nem lépnek elő, úgy 3—3 év után szolgálati pótlékban részesüljenek olyképpen, hogyha időközben magasabb fizetési osztályba előlépnek, akkor a szolgálati pótlékkal eltöltött szolgálati idő a magasabb fizetési osztályba beszámíttassék és annak megfelelő fokozatba helyeztessék el.

Az elaborátumban azt kérik a tisztviselők, hogy a törvényhatósági bizottság fogadja el a miniszterelnöki rendeletben foglalt alapelveket és utasítsa a tanácsot, hogy a fizetési szabályzatot megfelelően helyesbitse és a különbözőzetet 1917 július hó elsejétől egy összegben a további időre vonatkozólag előleges részletekben kiutalványozza.

Amennyiben a törvényhozás a városi tisztviselők és alkalmazottak részére kevesebb háborus segélyt állapítana meg, mint amennyit az állami alkalmazottaknak állapít meg, úgy a különbözőzet Arad város pénztára terhére 1917 november hó elsejétől megszavazza.

A háborus segélyt nemcsak a törzsfizetés után, hanem minden fizetés természetével bíró és nyugdíjba betudott pótlék után megadja 1917 évi november hó elsejétől — beleértve a most megállapítandó szolgálati pótlékok is.

Végül mondja ki a törvényhatósági bizottság, hogy a tisztviselőknek és alkalmazottaknak háborus munkásságát honorálni és a létfenntartást biztosítani óhajtja, miért is mindazon tisztviselők és alkalmazottak részére, akik jelenleg Arad város közönségének szolgálatában állnak, a következő táblázatban kitüntetett személyes pótlékok létesíti:

évi 900 koronán aluli fizetés után	200 korona,
„ 900 kor.-tól 1200 koronái	300 „
„ 1200 „ 1400 „	400 „
a XI. fizetési osztálynak	500 „
a X. és IX. fizetési osztálynak	600 „
a VIII. és VII. fizetési osztálynak	800 „

Ezen személyes pótlék a nyugdíjba betudatik.

Megemlíti az előterjesztés, hogy hasonló pótlékban részesíti tisztviselőit és alkalmazottait Nagyvárad, Debrecen, Makó, Pozsony.

Az elaborátum felett hosszabb vita indult meg. Kilenyi János főszámvevő szánútása szerint, ha a törvényhatóság az előterjesztést elfogadná, az évi 154,700 korona többlet-kiadást jelentene. Valamennyi felszólaló méltányosnak tartotta az előterjesztésben foglaltakat, mert szerintök más módon a város nem segíthetne a tisztviselők helyzetén. Ezzel elesik annak a bizottságnak pontokba foglalt előterjesztése, amely a héten tárgyalt, mert ebben olyan pontok is vannak, amelyeknek megváltoztatását a törvény meg sem engedi. Így például azt, hogy a VII. fizetési osztályban levők magasabb osztályba léphessenek elő. Ez a kívánság nem találkozik tetszéssel a kisebb fizetésűeknél.

Angel István dr. főjegyző javaslatára kimondták, hogy további kérelmük az lesz, hogy a háborus éveket kétszeresen számítsák a nyugdíjba és ilyen értelemben módosítsák a nyugdíj szabályrendeletet, mint ahogy Nagyvárad tette.

Felszólalás hangzott el abban az irányban is, hogy a tanács kellő súllyal képviselje a tisztviselők érdekeit a törvényhatóság előtt és ne csak a főtisztviselőket, hanem a kisebb tisztviselők helyzetét is védje. Lócs Rezső helyettes polgármester és Zubor Andor tanácsos kijelentették, hogy a tanács kivételt nem ismerve mind a tisztviselők jogos és méltánylást érdemlő érdekeit képviselte. Végül kimondták, hogy a háborus segítséget előlegként kérik,

mert november 1-ig a miniszter nem hagyhatja jóvá a törvényhatóság esetleges határozatát.

Mi a magunk részéről jogosnak és méltányosnak tartjuk a városi tisztviselők kérését, csupán azt akarjuk megjegyezni, hogy ne történjék olyan méltánytalanság, mint a múltban történt. A háborús segélyben ne csak a táblázatokba osztott tisztviselők részesüljenek, hanem mindazok az alkalmazottak, kik a város szolgálatában állnak, tehát az üzemek alkalmazottai is, mert ezek éppen úgy érzik a háború nyomorúságait, mint a tisztviselők.

„Szeretni kell a népet, nem feljelenteni.“

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A megyei közigazgatás sok kényes és érdekes oldalára vetett világot az a törvényeségi tárgyalás, amely tegnap folyt le a nagyváradi törvényszéken s amely egy községet és jegyzőjét ültette a vádlottak padjára.

Az eset úgy történt, hogy Nagylétára három ízben érkezett permetezés céljából rézgálic a földmívelésügyi minisztertől, kétszer kiadták a lakosoknak, harmadik esetben egyesek nem kaptak, mert nagy volt a tolongás. Ezeket Szima György bíró értesítette, hogy jöjjenek a falu házához, ott van még egy félhordó rézgálic, azt kiosztja köztük. Kilencen meg is jelentek, a bíró egy rendőrrel osztogatta s egyik másik kapott is, de a rézgálic elfogyott. Ekkor meglátták az ottlévők, hogy egy hordó tele rézgáliccal van még ott. Kérdezték kié az, mire a bíró így felelt:

— Az a rézgálic az Izidor uré.

Miután senki se ismerte Izidor urat, hát feltörték a hordót s a jegyző tiltakozása ellenére elvitték a rézgálicot. Ez történt augusztus 24-én. A jegyző gondolkozott december 19-ig az eseten, akkor aztán feljelentette őket.

Seress Barna tanácselnök vezette a tárgyalást. A vádlottak beismerték, hogy elvitték a rézgálicot, de tagadták, hogy ők a jegyzőt fenyegették volna, ellenkezőleg, a jegyző a fizetésekként letett 100 koronát durván visszalökte. A hordót Krizsán Gábor, Vidos, Sándor és Barna Péter nyitották ki.

Balk Ede szászhermányi szülötésű, nagylétai II. jegyző előadja, hogy kataszteri kimutatása alapján küldött a miniszter rézgálicot, 800 holdra eső mennyiséget. Mindet kiosztotta. Csupán Darvas Izidor nem jelentkezett a rézgálicért, azért ennek félretett 200 kilogrammot, mert 40 hold szőlőt bérel Katona Józseftől.

Elnök: Ismerik maguk Darvas Izidorit?
Vádlottak: Sose láttuk, nem hallottunk róla semmit.

Elnök: Itt van a gazdakör elnök, a pénztáros, a hegyközségi elnök és egy se tud arról az Izidorról, hogy lehet az?

Balk Ede jegyző: Pedig létezik, én beszéltem vele. Telefonáltam is neki Debrecenbe.

Elnök: Mi a telefon száma?

Balk Ede jegyző: Nem tudom.

A telefonjegyzékből megállapítják, hogy Darvas Izidornak Debrecenben nincs telefonja.

Elnök: Hogy lehet az, hogy ha létezik az a Darvas, ön egy debreceni embernek re-

zervált rézgálicot és ezek itt nem kaptak, pedig nagylétaiak. És ha elvitette volna, akkor is Debrecenbe használták volna fel.

Balk Ede jegyző: Azért tartottam fenn neki, mert már kétszer kapott s most még nem nyilatkozott.

Elnök: De hiszen a többiek is azért nem kaptak, mert letelt a határidő. Van önnek is szőlője?

— Igen.

Elnök: Ugy látszik, hogy az a Darvas Izidor nem létezik, mert senki se ismeri s nem látta senki a szőlőjét, pedig elég nagy, nek van feltüntetve: 40 hold. látta ön?

— A kataszterben így van. Én nem láttam.

— Akkor nincs is.

Szima György bíró vallja, hogy ő hívta a létaiakat a rézgálic kiosztásra, senki se fenyegette a jegyzőt és nem szidta: Izidor ur számára fenntartott a jegyző 200 kilogrammot, de ő Izidor urat sose látta, nem ismeri, szőlőjét nem látta.

Elnök: No, ha a bíró se ismeri, akkor nincs is. Nem jó dolog ez jegyző ur, hogy ön feljeleníti a népet s Darvas Izidorok részére félretesz annyi rézgálicot. A népet szeretni kell, s nem feljelenteni, ide hozni 11 gyermek családapát. Hogy milyen alapos volt a feljelentés, mutatja, hogy az ügyészség kiküldte a csendőrségnek, állapítsa meg, hogy tulajdonképpen mit követtek el a vádlottak. Különben ön nem volt jogosítva a feljelentésre, mert Nagylétát nem a II-od jegyző s a II-od bíró, hanem a főjegyző és a bíró képviselik.

A vád és védelem előterjesztése után a bíróság a vádlottakat felmentette a vád alól, mert csupán jogos önbiráskodást gyakoroltak, de vétséget nem követtek el. Az ítélet jogerős.

Andrássyék haragszanak Apponyiékra.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Politikai körökben élénk szóbeszéd tárgyalosy Andrássy Gyula gróf vezetése alatt levő alkotmány-párt és a függetlenségek Apponyi-féle frakciója között komoly differenciák merültek fel. Az ellentétek konkrét formában is megnyilvánultak néhány nap előtt, amikor a nyilvánosság előtt kipattantották Andrássy Gyula grófnak Wekerle Sándor miniszterelnök választójogi politikája ellen irányított gáncs vetést, mely a királyhoz intézett állítólagos memorandumban jutott kifejezésre. E kínos ügy szelvétele után, mint ismeretes, egy Apponyi-párti képviselő névtelenül kritika tárgyává tette Andrássy Gyula gróf szereplését és ezzel a függetlenségi 48-as párt hangulatának adott kifejezést.

A kormányt támogató két testvér párt között történt elhidegzésnek azonban ennél az incidensnél komolyabb oka is van. Andrássyék ugyanis rossz néven veszik, hogy az Apponyi-párt Wekerle miniszterelnöknek zászlóbontása esetén szívesen csatlakoznának az új szuverenitási pártokhoz, amint az a koalíciós pártok tegnapi lakomáján kifejezésre jutott. Apponyi az önkormányzatával egyenesen kortesévé szerződött a miniszterelnök pártalakító tervének és ez a magatartás komoly politikai körökben élénk rokonszenvvel találkozott. Andrássyék

azonban igen rossz néven vették Apponyinak eme állásfoglalását, mert a pártok egyesülésének, illetve egy új nagy pártnak eszméjét először Andrássy vetette fel, aki azt nem a miniszterelnök támaszául, hanem saját céljai érdekében akarta megvalósítani.

Apponyinak és pártjának ezzel az állásfoglalásával azonban Andrássy grófnak ez a törekvése mezhátsúlnak tekinthető.

Lisztet és zsirt

vitt el a császár veje?

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Ernö Ágost braunschweigi herceg, a német császár veje és felesége Viktória Lujza hercegnő, Vilmos császár leánya, mint hivatalosan jelentették, három napot töltött Budapesten. A hercegnő vasárnap este Gmundenből érkezett Budapestre, a herceg a román hatérről jött. Tegnapi délután öt óra 40 perckor utazott vissza a hercegnő Berlinbe, férje pedig a román hatérről. Elutazásuk után, ma reggeire félhivatalos kommuniké adta hírül a közönségnek, hogyan töltötte a három napot a magyar fővárosban a német császár leánya és veje. A lelkes hangú kommuniké részletes beszámolót ad a hercegi pár budapesti tartózkodásáról és azzal bucsuztatta a magas vendégeket, hogy bizonyára felejthetetlen emlékekkel távoznak Budapestről. A kommunikének ez a része örömmel tölti el minden magyar ember szívét, ninesen is abban semmi talzás, mert a császár veje elutazásakor valóban kijelentette, hogy felejthetetlen emlékeket visz magával Budapestről. De mert a hivatalos kommunikének ez a része hiányos, mert a császár veje a felejthetetlen emlékeken kívül mást is elvitt Budapestről, — az igazság érdekében kiigazítjuk a félhivatalos közleményt.

Tehát: Mit is vitt el a felejthetetlen szép emléken kívül Budapestről a császár veje?

Akik tegnap a Hungária-szálló előtt jártak délután négy óra tájban, három hatalmas katonai autót vettek észre. Az egyik autó Ernő Ágost braunschweigi herceget és feleségét, Viktória-Lujza hercegnőt várta, a második a hercegi pár kíséretét vitte ki a nyugati pályaudvarra és a harmadik... igen a harmadik volt az a titokzatos autó, amelyre jóval a hercegi pár elindulása előtt, többféle csomagot rakott fel a szállóda személyzete. Volt pedig ezekben a csomagokban a többi közt:

száz kiló buzaiszt, 300 darab friss tojás, 20 kilogramm vaj és 50 kilogramm zsirt!

Pár perccel négy óra után elindult a három autó a szálló elől. Az elsőben a hercegi pár ült, rögtön utánuk a drága élelmiszerekkel megrakott gépkocsi következett, a kíséret pedig a harmadik helyre került, — talán, hogy állapodóan szemmel tarthassa a lisztet, a vajat, a tojást, a zsirt. A pályaudvaron az autó értékes terhet átrakták a hercegi pár termeszkocsijába.

Megirtuk a császár veje budapesti tartózkodásának ezt a nem érdektelen részletét. Ha Ausztriában olvassák, persze rögtön kész lesz a szemrehányás, hogy ime volt 100 kiló buzaisztunk, 300 darab friss tojásunk, 20 kilogramm vajunk, 50 kiló zsirunk — és nem nekik adtuk, hanem a német császár veje vitte el...

— **Áltűntetések.** A hivatalos lap közlése szerint a király elrendelte, hogy az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartásukért őrgrof Pallavicini Sándor 3. huszárezredbeli tartalékos főhadnagynak és Hegyessi Sándor 33. gyalogezredbeli tartalékos hadnagyoknak a legfelsőbb dicséret elismerés a kardok egyidejű adományozása mellett tudtul adassék.

Fedezet a város szociális terveire.

(Milliók, melynek felét idegenek adják.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az Aradi Közlöny a szegények ezidei téli támogatásával kapcsolatban felvetette azt az eszmét, hogy maga a város vegye kezébe a szegény-ügyet és közhasznú intézmények létesítésével igyekezzék enyhíteni a rómként fenyegető nyomort és szenvedést. Korántsem az volt a célunk, hogy az aradi jótékony egyesületeket a jótékony gyakorlatának humánus munkájából kizárjuk, hanem azt akarjuk elérni, hogy a jótékony egyesületek mellett a város mint egy központi szerv intézze a szegény-ügyet.

Nagyon jól tudjuk, hogy ennek a nagy horderejű kérdésnek megoldása pénzügyi nehézségekbe ütközik. A városnak nincsen elegendő pénze, hogy nagyobb arányú szegényügyi akciót fejtsen ki, de hát ezen is könnyen lehetne segíteni, csak akarni kell. Módot és alkalmat kellene keresni, hogy a város a jótékony háborus intézmények kiadására kellő pénzügyi fedezetet találjon. Mi, ahogy más városok háborus jótékony munkáit figyelemmel kísérjük, meg is találtuk azt az alapot amelyből kiindulva a város anyagi megterhelés nélkül teljesíthetné a szegényekkel szemben kötelességét.

Szeged városa tudvalevőleg városi kifözéseket létesített, amelyekben a szegényebb néposztályok olcsó pénzen kapnak ebédet. A mai rendkívüli drágaságban természetesen Szeged városa ráfizet a városi kifözésekre. De a deficitet Szeged könnyű szerrel eliminálja még pedig a következő módon. A szegedi villamos vasut, amely magántársulat tulajdona, megállapodott a szegedi polgármesterrel, hogy júniusban, júliusban, augusztusban és szeptemberben minden eladott jegy után két fillért szed a közönségtől. Ezekből a két fillérből a villamosvasut-társaság október hónap 15-én 62 ezer koronát szállított be a város pénztárára. Ebből az összegből Szeged városa fedezi a hatósági kifözések deficitjét.

Arad városa ennél sokkal kedvezőbb helyzetben van, mert a közuti forgalom a sajátja. Zádor Imre gépüzemigazgató adatai nyomán az Aradi Közlöny szerkesztősége kiszámította, hogy a város tekintélyes jövedelemhez jutna, ha a szegedi példára szintén 2 fillért szedne minden eladott gőzvasuti jegy után. A gépüzemigazgató közlése szerint a gőzvasut évente körülbelül négy millió jegyet ad el. A két filléres pótlék révén a város 80 ezer korona évi jövedelemhez jutna. Ez a jövedelem természetesen nem érintené azt az évi 60 ezer koronát, amit a városi pénztárt területnasználási díj címén kap a gőzvasuttól s ezenkívül is meglenne a gőzvasutnak a rendszer évi 40—50 ezer korona tiszta jövedelme.

Már most képzeljük el, milyen háborus jótékony intézményeket létesíthetne a város abból a jövedelemből, amely igazán egyáltalán meg nem érezhető jegydrágulás folytán állna elő. A város polgársága azívesen hozná az áldozatot, de

áldozatot hoznának az idegenek is, akik a gőzvasut utasainak a felét teszik.

Nem a tényleges évi 80 ezer korona szolgálna fedezetül a háborus jótékony intézmények kiadásaira, mert ezzel az összeggel nem sokra lehet menni. Ellenben az volna a helyes, ha ezt a jövedelmet a város tőkésítene s a 80 ezer koronának megfelelő tőkét, körülbelül két

millió koronát kölcsönként venné fel s a kamatokat a jegyekből befolyó 80 ezer koronával fizetné.

Ezzel az ötlettel érdemes volna komolyan foglalkozni. Nekünk az a véleményünk, hogy a város ezen az alapon nagyszabású jótékony akciót fejthetne ki.

Tisza István a főlspánok terrorjáról.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapestről telefonálja tudósítónk: A munkapárt mai értekezletén foglalkozott a Ház elé kerülő javaslatokkal.

Tisza István gróf kijelentette, hogy meg kell tenni minden lehetőt, hogy elhárítsuk a nemzetről az oly mérvű radikális választójognak veszedelmét, amely katasztrófa számba menne a nemzet és a nemzeti állam vitális érdekei szempontjából, másfelől, hogy távortartsunk a nemzettől és országtól minden megrázkódtatást és anarchiát és a rendezett állapotok minden megzavarását. Hiszem — mondotta a volt miniszterelnök — hogy nekünk a most előttünk álló vitát ki kell használni, hogy az elvi harc útján a fevilágosítást és a jogos kritika munkáját folytassuk. Nem tartanám helyesnek, hogy az indemnitást rövidebb időre szabják még kevésbé, hogy azt megtagadjuk. De erkölcsi lehetlenség volna tétlenül elnézni, hogy egyes törvényhatóságokban a felmentések és a tisztviselők politikai függetlenségének kérdésénél olyan brutális jelenségek merüljenek fel, amelyek alapján megrendítik a jogrendet és az országban a szolgaság egy nemét jelentik a nemzet széles rétegeire nézve. E tekintetben azonban a miniszterelnök tegnapi kijelentései megnyugtatók. Végül indítványozta, hogy a pénzügyi bizottság jelentéseit fogadják el. Az értekezlet a jelentéscet elfogadta.

Moon elfoglalása.

Berlin, október 19. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati haretér:

Rupprecht bajor trónörökös hadcsoportja:

Flandriában a tüzérségi harcok tevékenység a tenger parton és az Yser és a Lys között tegnap ismét nagy hevességet ért el. A tűz különösen heves volt a Houthoulster erődnél, Paschandelénél és Gheluveit és Zana-vorde között.

A német trónörökös hadcsoportja:

Soissonsól északkeletre esős reggel után tegnap déltől kezdve a tüzérségi csata ismét teljes erőre emelkedett, és hatalmas löszertömegek felhasználásával azóta csaknem szakadatlanul tombol. Reggel Vauxailonnál, este Braye-ig az egész arcvonalon pergőtűz után erős francia osztagok felderítő támadásokra törtek előre. Az ellenséget helyi harcokban mindenütt

vissza vertük. A szomszédos szakaszok és a harc vonal mögötti terület igen erős nyugtalanító tüzelés alatt állott, amelyet erőteljesen viszonzottunk. A Chemin des Dames keleti részében a franciák újból háromszor támadták meg a vaucheri malomtól északra fekvő állásainkat. Véresen visszavertük őket. A többi hadseregnél eső és köd korlátozta a harci tevékenységet. Ellen-ségeink tegnap 12 repülőgépet vesz-tettek ebből hatot egy rajból, mely Roulersse és Inglemunerer dobott bombákat jelentékeny kárt okozva a házakban.

Keleti haretér:

Extrafi altábornagy parancsnok-sága alati esapataink esónakokon és a kötöltésen a kis Sundon átkelve meg-hódították Moon sziget nyugati part-ját. Az oroszokat ahol ellenálltak gyors előrenyomulással legyőztük, délig az egész sziget kezünkben volt. A ten-gerészeinek északról és délről beavat-kozó partraszállott osztagai és hajó-ink ágyui a gyors sikerekhez lényegesen hozzájárultak. Két orosz gya-logezredet, minthogy ezer embert el-fogtunk, a szákmány jelentékeny: Oze-len és Moonon egy hadosztálytörzs és három dandártörzs jutott kezünkre. Tengeri haderünk a Moon körüli vi-zekben több ütközetet vívtak az ellen-séges hadiaajókkal. A Slava orosz sorhajót (13500 tonna) tüzelésünk fel-gyújtotta és ez Moon és a szomszédos Sildau sziget között elsüllyedt szá-razföldi és tengerészeti repülőink a vezetőségnek az ellenséges haderők tartózkodása felől jó értesítésekkel szolgáltak: bombavetéssel és géppus-katüzeléssel a szárazföldön és vizen az ellenséget sokszor felismerhető ha-tással támadták meg.

Az orosz román szárazföldi arcvonalon és a macedoniai haretéren nem történt különös esemény.

Berlin, október 19. A Wolff-ügynökség jelenti: Miután hajóhadunk sorhajói és cir-kálói 16-án leküzdötték a werderi és mooni ütegeket a hadsereggel való további céltuda-tos együttműködéssel elfoglaltuk Moon szigetét könnyű tengeri haderünk részei köz-ben.

Kis-Sundon északra való átkelést támo-gatták. A Moon-Sund körüli harcokban sor-hajóink egyike a Slava orosz sorhajót a vi-zivonalon történt találkozással oly súlyosan megrongálta, hogy ez Sildau szigetétől észak nyugatra a sekéiy vizen elsüllyedt. Ugyan-ekkor megsemmisítettünk egy erős torpedó-zuzót is. Az ellenséges hajóhad maradványa további visszavonulóban van észak felé. — A tengeri vezérkar főnöke.

Ludendorff, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Helyi harcok Tirolban.

Budapest, október 19. (Hivatalos.)

Olasz haretér:

A tiroli és karintiai arcvonalon tegnap és tegnapelőtt számos helyen helyi harcokra került a sor. Csapa-taink háromszáz foglyot és hadianyag-ot szállítottak be. Az Isonzónál a szokásos tüzérségi tevékenység. A vezérkar főnöke.

Paprika kérdés a képviselőházban.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

A képviselőház ma ülést tartott, melyen a legközelebbi ülések munkarendjét állapították meg. A baloldali folyosón számosan gratuláltak Beck Lajosnak, az új igazságügyminiszteri államtitkárnak, aki holnap teszi le a hivatalos esküt. *Wekerle* Sándor miniszterelnök hosszasan tanácskozott *Károlyi* Mihály gróffal, míg *Berzeviczy* Albert *Szterényi* Józseffel tárgyalt hosszasan. A jobb oldalon *Teleszky* János és *Zichy* János gróf körül volt nagyobb csoportosulás. Az ülésen *Wekerle* Sándor miniszterelnökön és *Appanyi* Alberten kívül, *Ugron* Gábor, *Mezőssy* Béla, *Gratz* Gasztáv, *Unkelhauser* Károly és *Batthyány* Tivadar gróf jelentek meg.

Szász Károly fél négykor nyitja meg az ülést. Jelenti, hogy *Koszó* István sürgős interpellációra két engedélyt, a paprika termelők és kereskedők gazdasági válsága és a paprika árának maximálása tárgyában.

Münnich Kálmán terjesztette elő a pénzügyi bizottság jelentését az indemnitásról, a horvát pénzügyi egyezményről és a köztisztviselők háborus pótlékáról. Kéri a Házat, a sürgősség kimondására. A Ház az indemnitási javaslatra kimondja a sürgősséget.

Ezután elhatározták, hogy az indemnitási javaslatot nyolc óras ülésekben fogják tárgyalni és a legközelebbi ülés holnap délelőtt tíz órakor lesz.

Ezután *Koszó* István ismerteti az alföldi paprika termelő gazdák és kereskedők gazdasági válságát, különösen a szegediek helyzetét. A kivételre kerülő paprika termésre vonatkozólag a szabad forgalmat vissza kell állítani és meg kell szüntetni a paprika árának maximálását. Ismerteti a Haditermény sérelmes rendelkezéseit és a rekvirálás körüli sérelmeket. A paprika exportját minden áron segíteni kell, mert százmilliót hozhat az be az országba.

Mezőssy Béla a maga, valamint a kereskedelmi és közlekedési miniszterek nevében kijelenti, hogy a kormány teljes tudatában van az alföldi paprika termelés fontosságának. Szívesen fog majd összehívni egy értekezletet, ahol ezeket a kérdéseket meg fogják tárgyalni. A paprika szabad forgalmát és a maximálás eltörlését nem ígérheti meg. A Haditermény nem nyereszkeskedett, mert állami vállalat, amelynek jövedelme altruisztikus célokat szolgál.

A választ tudomásul vették és az ülés négy órakor véget ért.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi heti műsor.

Szombaton délután 3^{1/2} órakor ifjúsági és népi előadás: *Kárpáthy Zoltán*.

Este 7^{1/2} órakor rendez helyárrakkal: *Rigoletto*, opera; *Kertész Vilmos* felléptével.

A színház hírel. Vasárnap két előadást tart a társulat. Délután 3 és fél órakor mérsékelt helyárrakkal a népszerűségében felülmúlhatatlan operett, a *Mánás Miska* van műsoron. Este 7 és fél órakor pedig a *Márvány menyasszony* kitaláló operett újdonság kerül színre. — Ifjúsági és népi előadás. Ma tartja a társulat a mindjeb-

ban megkedvelt ifjúsági előadását, még pedig *Jókai* híres *Kárpáthy Zoltán* előadásával. Az összes szerepek a társulat elsőrendű tagjai kezében vannak. — A Dada, a Nemzeti Színház nagy sikert aratott újdonsága lesz a legközelebbi premier, melyre nagy ambícióval készül a személyzet. *Bródy* Sándor kitűnő színjátéka kimondottan elsőrangú szereposztásban kerül bemutatásra. — A márvány menyasszony. *Strauss* Oszkár remek operettje, a Vígyszínház szenzációs sikert aratott újdonsága a jövő héten kerül bemutatásra sorozatos előadásokban. A címszerepet *Horváth Mici* játssza. *Dunn Péter* Győző, a többi szereplők *R. Tóth* József, *Kertész*, *Benkőné*, *Rozsnyói I.*, *Várnai*, *Herold*.

Meisztrovits János meghalt a közlekedési hivatalában.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ma délután hat órakor a városház első emeletének egyik hivatalos helyiségében *Meisztrovits* János aradi sertés nagykereskedő hirtelen rosszul lett, összeesett és pár perc múlva meghalt. A városházáról nyomban orvosért telefonáltak, de mire *Hecht* Arnold dr. t. b. főorvos és *Koppich* Jakab dr. megérkeztek, akkorra már csak a beállt halált állapíthatták meg. Nyomban értesítették a tragikus halálesetről *Meisztrovits* hozzátartozóit, akik a holttestet lakására szállították.

Meisztrovits János délután négy órakor ment fel a városházára *Exterde* Kálmán báró, Arad város közlekedési ügyosztályvezetőjének irodájába. Itt ugyanis ma délután szűkebb körű tanácskozást tartottak, amelyen *Meisztrovits* is élénken részt vett a tárgyalásokban. A sertésnagykereskedő pár nappal ezelőtt ugyanis ajánlatot tett Arad városnak, hogy hajlandó lenne négyszáz darab sertést hízlatni a város közönsége részére abban az esetben, ha a város gondoskodik a sertések takarmányáról. Eről az ajánlatról és az aradi sertéshizlalda ismeretes ajánlatáról folyt a tanácskozás ma délután *Exterde* bárónál. Jelen voltak ezen a tanácskozáson még *Deutsch* Andor, *Barkó* Ferenc és *Vámos* Antal sertéshizlaldai igazgató is. *Meisztrovits* többször beleszólt a tárgyalások menetébe, ötleteket adott és ajánlatát újabb részletekkel megtoldotta. Közben azonban folytonosan szívéhez kapott, szorongatta mellét és folytonosan panaszkodott, hogy rosszul érzi magát. Nem értem — mondotta — mi történik velem máskor mikor ilyen fájdalmaim vannak pár perc alatt elmúlnak.

Már mikor a tanácskozásra ment, már akkor is rosszul érezte magát, de azért jó kedvvel diskurált el és tréfálkozott a tanácskozás megkezdése előtt.

A tárgyalások után a jelenlevők elbucsztak egymástól és indulni akartak, amikor *Meisztrovits* a küszöbre lépve hatalmas zuhánással összeesett. Hozzászaladtak és az irodában lévő divanyra fektették a már eszméletlen állapotban lévő sertésnagykereskedőt, aki pár pillanatig még hörgött és azután örökre elesenedült. Halálát mint említettük szívizelhűdés okozta. *Meisztrovits* János azonban már régebben panaszkodott betegeskedéséről ismerőseinek és tréfálkozva beszélt el, hogy reumája a szívere megy. Évek óta szívbj gyötörte és valószínű ennek következtében állott be a hűdés is. Holttestét a lakásáról fogják eltemetni. Halálát, melynek híret mindenki megilletődéssel fogadja, nagy kiterjedésű rokonság gyászolja.

Hazugság a császár nevében.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Bécsből jelentik: *Kranz* dr. tegnapi felmentése nagyobb feltűnést keltett Bécsben, mint annakidején elítélésére. A legfőbb törvényszék ítélete az elsőfoku ítéletnek teljes dezavválását jelenti, mert kizárólag olyan tényállás alapján hozatott, amely már ott feküdt az elsőfoku bíróság előtt is. Ez az ítélet nemcsak felmentette *Kranz*ot, hanem a büntető perrendtartás 326. paragrafusára alapszik kimondotta, hogy a vádlottat az elsőfoku ítélet által károsodás érte és így teljesen új eljárást kell elrendelni. Az ilyen ítélethez pedig a tanács összes tagjainak egyhangúsága és a főügyész hozzájárulása szükséges. A legfelsőbb törvényszék csak a legkritább esetben és az elsőfoku bíróság durva tévedése esetén szokott ilyen ítéletet hozni.

Az ítélet kihirdetése óta *Kranz* egyre-másra kapja az üdvözlő táviratokat, különösen felsőbb pénzügyi és magyipari körökből. Azok a körök különben, amelyek jól ismerik a pör előzményeit, számítottak a felmentésre. Sokat beszélnek arról is, hogy az elsőfoku bíróság hogyan produkálhatta az igazságszolgáltatásnak ezt a hallatlan esetét. Abban az időben — mondják — *Spitzmüller* dr., aki valamikor legbensőbb barátja volt *Kranz*nak, nem tudni milyen okból, ellenséggé lett és azt a hírt terjesztette, hogy a császár maga önhajja a pör megindítását és *Kranz* elítélését. Ebből ugyanazon körök szerint szó sem volt igaz. Az *Abend* című újság, mely akkor elkezdett hajszát folytatni *Kranz* ellen, azóta válogatás nélkül támadta az osztrák nagyipar összes tagjait és így jogosnak látszik az a gyanu, hogy csak demagógiát művelt. Az új *Kranz*-pör tárgyalását, amely novemberben lesz, mindenütt a legnagyobb érdeklődéssel várják.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Tanító és jegyző harca.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az *Aradi Közlöny* október 16-iki számában dévai tudósítók jelentése alapján megírtuk, hogy Hunyadmegye közigazgatási bizottsága *Vojna* Miklós vajdai gör. kel. felekezeti tanítót a dévai kir. ügyészség vádirata alapján állásaitól felfüggesztette s államsegélyét letiltotta.

A vádirat, amely a tanító ellen beadott panaszok és jelentések alapján készült, súlyos adatokat tartalmaz, amelyek ha beigazolást nyernek, a tanító nemcsak állását veszti, hanem szigorú büntetésben részesül.

A vádirat szerint többek között a tanító a magyarság ellen izgatott s az 1915—16. tanévi zárvizsgán, amikor növendékei a magyar nyelvből semmit sem tudtak, a szülők jelenlétében ezeket mondta: Adja Isten, hogy jövőre ne legyen szükségetek reá!

Ugy tudjuk, hogy *Vojna* Miklós tanító 1911-ben a magyar nyelv sikeres tanításáért a minisztertől 200 koronát jutalomban részesült, s így érthető meglepetést keltett e felfüggesztés a szászvárosi járásban, ahol ismeretes az, hogy a tanító a képviselőválasztáson a magyar jelöltre szavazott, továbbá hogy „Libertatea” Romániába szökött szerkesztőjéről az ellene e miatt folytatott kiűzési eljárásért a revendát letépte. A jelentések és panaszok halmaza *Popovics* Miklós vajdai felfüggesztett helyettes körjegyzőtől és társaitól ered, aki tudvalevőleg már három év óta ádáz ellenségeskedésben áll a tanítóval, aki mint képviselő-testületi tag (virilista) és helyi. jóléti bizottság tag a jegyző működése ellen több ízben feljelentést tett.

Az ügyben megtartandó törvényszéki tárgyalás, mely elé nagy érdeklődéssel tekintenek, lesz hivatva ez ügyben az igazságot szolgáltatni.

Aradi uriaszony — a könyvkötő műhelyben.

— Egy orvos feleségének érdekes vállalkozása. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A nyuzati műveltebb államok előkelő családjai körében már régen gyakorolják azt a szokást, hogy a familia leányai valamilyen foglalkozási ágban kiképeztesik magukat. Némelyikük a ruha varrásban tesz szert olyan gyakorlatra, hogy akármelyik divat-szalonn vezetője megírígyelhetné, a másik a kétfős könyvvitelt tanulja meg, a harmadik művészi tükélyre tesz szert a fényképészetben és így tovább. A család fő az érdeklődőknek azt a felvilágosítást adja, hogy az élet változatai kiszámíthatatlanok, senki sem csinálhat magának egész életre szóló programot és nem tudhatja a dusszag család leánya, hogy mikor kerül olyan helyzetbe, amikor a saját képességeiből kell magát fenntartania.

Ezt a dicsérendő módszert Arad egyik legelőkelőbb ur családjában néhány évvel ezelőtt követték is, amikor fiatal leányukat a fényképészetben teljesen kiképeztették. Most egy általánosan ismert és nagyrabecsült aradi urhölgy hasonló elhatározásáról szerezünk véletlenül értesülést. Az urnő nem azzal a gondolattal sajátította el ipari mesterséget, hogy esetleg egyszer majd abból meg is éljen, hanem a férje iránt való gyönség készítette erre a valóban nemes elhatározásra. Az *Aradi Közlöny* egyik munkatársának dolga akadt *Schäffer József* régi aradi könyvkötőnek a Salacz-utcában lévő műhelyében és legnagyobb meglepetésére a csirizes munkaasztal mellett fehér vászon köpenyben ott találta dr. *Prohászka Lászlóné* urnőt, akit finom és szellemes, mély gondolatoktól áthatott írásai révén már rég nagyrabecsült az aradi közönség. Arra a kérdésre, hogy miért állt be tanulónak a könyvkötő műhelybe, az urhölgy a következő kedves felvilágosítást nyújtotta:

— Az uramnak több mint kétezer darab, rendkívül értékes könyvgyűjteménye van és könyvtárát állandóan bővíti, gyarapítja. Azt mondhatnánk, hogy férjemnek a könyvvásárlás az egyetlen szenvedélye. A ritka értékes köteteket természetesen vagy kemény tábla nélkül, vagy csak egyszerű papirkötésben vásárolja, mert hiszen csak a nagy vagyonnal bíró egyé-

nek engedhetik meg maguknak, hogy ennyi könyvet diszkötéssel lássanak el. Tükkben elhatároztam, hogy a férjemet meglepem és kiképeztetem magamat könyvkötőnek, hogy aztán én kössöm be izlésesen, csinosan a férjem könyveit. Bizonyos ideig sikerült is tükkben tartani férjem előtt elhatározásomat, de később mégis megtudta. Lebeszélni igyekezett erről a terhes munkáról, ekkor azonban már annyira előrehaladtam a műhelyben, hogy kár lett volna a tanulást félbehagyni. Most már közel vagyok ahhoz a tudáshoz, amikor felszabadulásomat kérhetem és amikor otthon berendezendő saját kis műhelyemben végezhetem el férjem könyvtárának szakszerű dekorálását. Az aranyozást is igyekszem megtanulni, mert a leértékesebb könyveket aranyozott diszkötéssel szeretném ellátni.

Ezt mondta Arad város helyettes tiszti főorvosának felesége bájos közvetlenséggel, majd pedig belemártotta esetjét az enyvestáliba és olyan kedvvel, decens mozdulattal rászasztotta, nyújtotta a fehérek csikos vásznát, mintha hártya-finomságu rétes készítése lett volna.

EGYESÜLETI ÉLET.

Aradi magántisztviselők szervezkedése.
Az aradi magántisztviselők egyesülete, amely több mint egy évtizede fejté ki Bokor Alajos elnök vezetésével hatékony és eredményes működését, egy nagy, erős harcra és ellentállásra kész táborba akarja tömöríteni tagjait. A szervezkedésnek nagy szükségességéről, annak erejéről tart vasárnap érdekesnek ígérkező értekezletet Szikra Sándor, a magántisztviselők országos szövetségének titkára, amihez az aradi egyesület vezetősége az alábbi meghívót bocsájtotta ki: Folyó hó 21-én, vasárnap délelőtt 11 órakor a Közponai szállodában levő helyiségünkben (bejárat a kávéházon át) tartandó értekezletre — melyen országos szövetségünk titkára, Szikra Sándor ur tart előadást a magántisztviselők helyzetéről — tisztelettel meghívjuk és ügyünk érdekében számítunk szíves megjelenésére. Érdeklődő magántisztviselőket és magántisztviselőnőket szívesen látunk. Kartársi tisztelettel *Bokor Alajos* elnök.

ban isszelid keserőséggel gondol vissza az ember, de neki a sok között volt egy küzdelem, amelyről meghatottsággal szól: az eljegyzése egy akkoriban megszerte híres szépséggel, hitvesével, született Engel Katalinnal. Az öreg Engel gyáros volt ott Csabrendeken, zsidó patricius és Kató szellemben és külsőben kiválóság. Ha gyerekkori pajtások is voltak, ha Engelek tudták is, hogy milyen jóra való fia a rabbi gyermeke, azért még abban a patriarkális időkben is olyan simán nem adta egy tekintélyes gyáros egy egyszerű tanítóhoz a leányát. De Weiszfeld Adolf vonzódása az Engel leányhoz energiával párosult és a csabrendeki tanító romantikus harca azzal koronázódott meg, hogy baldachin alá vezethette a nálánál négy évvel fiatalabb Engel Katót.

A frigyből hat gyermek származott. A legidősebb Dávid volt, akit Sopronban képeztettek a kereskedői pályára. A fia taníttatása a szülőknek valóságos áldozatukba került.

„Mert — mondta Weiszfeld Adolf — két fajta család, taníttatja könnyen a gyerekeit. A jómódu és a szegény. A módos, aki neveltetés költségeit nem nagyon érzi és az egészen vagyontalan, aki nem törődik vele, hogy a gyereke mások jótékonyaságából ciheli át a tanulóéveit. Mi a magunk, de főként a gyermek önzete miatt nem tehetjük, hogy, amint az akkor szokás volt, a hét minden napjában más-más családdal vendégségessük meg Dávidot.”

Ötlet, a hadiárvak érdekében.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Kuriózusként közreadjuk az alábbi levelet, amelyet az *Aradi Közlöny* egyik olvasója írt a szerkesztőségnek. Előrebocsátjuk azonban, hogy a levél tendenciájával nem értünk egyet, mert elvi ellenségei lévén minden új adónak, amely a polgárságot sújtja, nem tudunk megbarátkozni a levélíró eszméjével sem, amely szintén ut. ámbár nem nagy jelentőségű adó behozatalát célozza. Olvasónk levele így hangzik:

— Tisztelt Szerkesztőség! Sokat gondolkoztam azon, hogy az állam miként fogja megoldani a hadiárvak támogatásának rendkívül fontos problémáját? Mindenki tudja, hogy az államnak nincsenek olyan jövedelmi forrásai, amelyek elegendők lennének a hadiárvak hatóságos támogatására. De azt is tudja mindenki, hogy az államnak kötelessége azokról gondoskodni, akiknek apjuk a házáért áldozták fel életüket.

— Nekem volna egy ötletem, amelynek révén az állam elég tekintélyes összeghez jutna. Arról van szó, hogy az állam egy koronával adóztassa meg a kávéházak és vendéglők napi kasszalapját. A megadóztatást olyan formán képzelném el, hogy a kávéházak és vendéglők a kassa-lapokat a pénzügyi hatóságoknál szerezzék be, ahol azokat 1 koronás okmánybélyeggel látják el.

— Nem hinném, hogy ezt a csekély adót a kávéház- és vendéglő-tulajdonosok megéreznék. Elvégre, ahol napi 200—250—300 korona napi kiadás van, ott egy korona többletkiadás nem számít. De ezekből az egy koronából az állam mégis elég tekintélyes jövedelemre lenne szert, amint az alábbi hozzávetőleges számításokkal bizonyítani igyekezek.

Magyarország városaiban körülbelül 4500 kávéház és vendéglő van. Egy nap alatt az egy koronás adóval 4500 korona jövedelme lenne az államnak. Ez egy évben 1,622,500 koronát, mondjuk kerek számban másfélmillió koronát tenne ki.

Azt hiszem azonban, hogy számításaim nem egészen pontosak, mert alapos statisztikai adatok alapján ki lehet hozni évi kétmillió korona jövedelmet. Milliárdos költségvetéssel dolgozó államháztartásban kétmillió korona nem nagy összeg, de mégis valami. Megterhelve senki sem lenne, mert a kávéház- és vendéglő-tulajdonosok bizonyára szívesen hoznák a napi egy korona áldozatot a nemes cél elérése érdekében. En csak felvettem az eszmét, a részletes kidolgozás a finác dolga volna. *Egy előfizető.*

Vázsonyi apja.

Ma délután két órakor impozáns és őszinte részvétnel megnyilatkozása mellett temették el *Weiszfeld Adolfit*, *Vázsonyi Vilmos* választójogi miniszter apját.

Egy újságíró, aki az elhunytat néhány nappal ezelőtt meglátogatta, így ír *Vázsonyi* útyjáról:

Vázsonyi apai részről való nagyapja, *Weiszfeld Dávid* országosan ismert papja volt az akkoriban virágzó iparu zalantegyei Csabrendeknek. Gyerekekkel bőven áldotta meg az ég a tudós és népszerű rabbit: hét fiu és négy leány sarjadzott a házasságából. Az ötödik szülött, *Weiszfeld Adolf*, apja *Vázsonyi Vilmos*nak.

A napokban a lakásukon jártam. Tisztes, polgári lakás, berendezésében olyan, mint a hogy azt jómódu vidéki családoknál látni. Tágas, levegős, utcára nyíló szalon festményekkel, családi fotográfiákkal.

Ismerik az elhunyt *Luitpold* hajor régens arcképét az illusztrált lapokból? Szakasziott olyan volt a *Vázsonyi* apja. Amit általánosságban zsidó típusnak mondanak, azt a külsejében hiába keresné z ember. Öreg ur — hosszú, gondozott, galambösz szakállal; nagyon disztigvált tartásu, nem éppen közlékeny, de nem is tartózkodó férfi.

Weiszfeld Adolf ifjúsága nem szűkölködött küzdelmekben. Az ilyenekre az aggkor-

Dávid már tizenkilenc éves korában *Pestre* került és a *Grünvald* és *Eisler* céghez könyvelőnek ment. Első dolga volt, amint az akkori viszonyok mellett tehetette, hogy szüleit és apró testvéreit felvitte *Sümegről* *Pestre*. A jó fiu evvel akarta leróni halálját a szülők iránt, akiknek leghőbb vágyuk volt, a másik két fiut, *Jenőt* és *Vilmost* a nagyvárosban iskoláztatni. Az önzetlen ifjunak nem adatott megérnie az örömet, hogy kis testvénekéi istápolója lehessen együtt a szülőkkel. *Dávid* 24 éves korában (*Vilmos*, aki még *Sümege*n született 1868-ban, akkor 9 éves volt) meghalt.

„Itthagyt bennünket“. Az öreg ur állandóan így mondta, amikor szó volt a *Dávid* fia haláláról. Nem halt meg; ot a képe a házassági portréjai között, csupa életkedv sugárik róla. Dehogyan halt meg! „Itthagyt bennünket“. Nem képes beférközni tudatába a gondolat, hogy az a fiu, aki nélkül nem jöttek volna *Pestre* és aki nélkül *Vilmos* legiobb esetben egy vidéki notabilitássá nőhetne volna ki magát, de talán soha nem lett volna a magyar történelem faktora, hogy ez az aranyos, jó, drága gyermek élete virágzásában a föld alá került. Nem. *Nekik Dávid* nem halt meg.

Vilmos gyermekkoráró az öreg ur megéjtő szeretettel beszél. Egyetemi éveiben valóóságos akadémia volt vasárnaponként a *Weiszfeld*ek lakása. *Makai Emil*, *Vámbéry Ruzssem*, *Florthy Jenő*, *Pető Sándor*, *Rózsavölgyi Manó*

Adót vetnek ki a hozományra.

— Embey Iván aradi pénzügyigazgató nyilatkozata. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A képviselőház pénzügyi-bizottságának tegnapi ülésén Wekerle Sándor miniszterelnök bejelentette, hogy rövid idő múlva új adóval fog megismerkedni a magyar közönség. A háboru okozta óriási kiadásokat ugyanis csak úgy tudja fedezni az állam, ha új jövedelmi forrásokat teremt magának. A gyufa-adón, a szén adón, az ajándékozási és az örökösödési adón kívül még egyéb adók is nehezdednek majd a polgárságra. Eddig megnyugtatóan szolgált az hogy leginkább a nagy vagyonnal és a jelentékeny jövedelemmel bíró egyének terhére alapítottak meg új terheket.

Természetesen egész csomó ember azzal tölti most szabad idejét, hogy új adókat fundál ki és ezzel akarja hazafias kötelességét teljesíteni, ha már vagyoni viszonyai nem engedik meg hogy másképen áldozzon a nemzeti oltárán.

Egy aradi ur ma arra figyelmeztetett bennünket, hogy az államnak adót kellene kivetni házassági hozományra. Vannak ugyanis olyan kereseti osztályok, olyan társadalmi rétegek, amelyek körében a hozományadás napirenden van. Ezekben a körökben a leányt másképen férjhez sem szokták adni, csak ha jelentékeny hozományt biztosítanak neki. Akármilyen szép és bármilyen kedves is a kisasszony, a papa nem tudná megbocsájtani vejének, ha nem fogadná el a hozományt. A vő természetesen a legtöbb esetben nem is tiltakozik a hozományadás ellen, sőt sokan kizárólag a hozományért viszik haza a rut leányzót. Különösen a háboruban fiódít a hozományadás eszméje, mert hiszen a férfiak megfogynak száma miatt a leányok nehezebben mennek férjhez hozomány nélkül. Mindennapos dolog, hogy a szabad kereseti pályán működő meggazdagodott családapa száz-kétszáz ezer koronát ad leányával, — mint mondani szokták. Ezt az összeget nem lehet egészen az ajándék ro-

és mások voltak a „politikai és tudományos akadémia” tagjai.

Vázsonyi apja mondja:

„Alig volt nap, amikor Vilmos örömet nem szerzett volna a szüleinek. A komoly időkben is, amikor mint fiatal ügyvéd hevesen küzdött a recepcióért, a klikek ellen a városnál, ha keserű napja volt, mindig megtalálta a rossznak azt a jó oldalát, amivel otthon kedveskedni tudott nekünk”.

Nehez ilyen körülmények között kijelölni azokat a napokat, amelyek Vilmosmal kapcsolatban különösen kedvesek voltak a szülő előtt. De azért egy kis gondolkodás után az öreg ur a gyerek és az ifjú és a férfi Vázsonyi idejéből tudott megkülönböztetett momentumokra visszacsatolkozni.

„Mint kis fiut egy rokonunkhoz küldöttük Vilmost a Balatonra nyaralni, — beszélte. Nem sokára jött tőle levél: Drága szüleim, jól érzem magam; a homok és a víz kitűnő, de valami miatt mégis nagyon aggódom. A néni azt mondja ugyanis, hogy aki a Balaton vizében fürdik, az tíz évvel megifjatalodik. Mit csinálnak akkor azok a szegény fiúk, akik még tíz évnél is fiatalabbak?”

A levelet, Vázsonyi Vilmos humorának első írásos megnyilatkozását, az öregek ereklyé gyanánt érzik.

Az apa Vilmos ifjakorából nem tudja elfelejteni az érettségi vizsga napját, amikor a Markó-utcai gimnáziumban Vilmost teleteljesítés után a hallgatóság — ami szinte példátlan — lelkesen megtapsolta.

vatába irni és így ajándékadó nem vethető ki rá. Ezért speciálisan hozományadót kellene kivetni. Hogy megvalósítható-e ez az ötlet és miképpen volna keresztülvihető, arra vonatkozólag kérdést intéztünk Embey Iván kir. tanácsos, aradi pénzügyigazgatóhoz, aki a következő nyilatkozatot volt szives tenni az Aradi Közlöny munkatársának:

— Véleményem szerint a hozományadó eszméje megvalósítható és ebből az államnak jelentékeny bevétele is volna. Ez ugyanazt az elvet valósítaná meg, hogy a már egyszer megadóztatott adóobjektumot újból adó alá vonjuk. A háboru alatt szentesített új adótörvények azonban számos alkalommal vonják újból adó alá a már egyszer megadóztatott adóanyagot. A hozományadó ellenőrzése szintén nem nagy nehézséggel volna keresztülvihető. Azokban a társadalmi körökben ugyanis, ahol a leánnyal hozományt adnak, rendszerint házassági szerződést is kötnek, amelybe a hozomány összege is megtalálható. A törvénynek ki kellene mondani, hogy a pénzügyigazgatóságok tisztviselői megtekinthetik a királyi közjegyzők könyvelt olyan szempontból, vajjon kötöttek-e hozománnyal súlyosított házassági szerződést. Különben a törvény azt is kimondhatná, hogy aki a hozomány összegét adózás szempontjából be nem jelenti, büntetésben részesül, ép úgy, mintha más adót titkolja el.

A hozomány-adóra vonatkozó ötlethez azt a szerény megjegyzést fűzzük, hogy ez esetleg még inkább elriasztja a férfiakat a házasságtól. Mert ha már a hozományt sem kaphatja meg érintetlenül, akkor — úgy gondolkozhatnak némelyek — alig érdemes házasságra lépni. Vannak ugyanis olyan hozományok, amelyeknek a felét az após letagadja, ha most már a másik felét a fiú elveszi, akkor ugyan mi marad a szegény ifjú férjnek?

„Néhány nappal azelőtt — fejezte be Weiszfeld Adolf — kint sétálok a Teréz körúton, amikor egy autóból valaki köszönt felém a kezével. Már nem egészen jól látok, hirtelen nem is tudtam ki volt, amikor hozzám jött valaki, aki figyelmeztetett, hogy Vilmos integetett felém. Magam is gondoltam — feleltem — ilvenkor, ha fontos ügyei vannak, autóba ül. Alig néhány perc múlva látom, hogy a gépkocsi kanyarodik és felém tart. A járda előtt megállt és kiszállt belőle a fiám. Régen láttam. — szólt — alig van érkezésem fölmenni mostanában, örülök, hogy itt beszélhetek egy kicsit apával. De fiám — mondtam neki — neked most bizonyára igen sürgős ügyeid vannak, tudom, mi készülsz, miért zavartatod magad? Vilmos erre könnyes szemekkel átölelt és azt mondta: Apám, hát lehet sürgősebb utam, mint idejőnni magához, ha meglátom és van fontosabb ember az én számomra Magánál?”

„Azt hiszem, — tette hozzá az öreg ur — a legszebb pár perce életömnek az volt, ott kint a körúton”.

Vázsonyi Vilmosnak a Jenő fivérének kívül, aki tudvalevőleg a Máv. anyagosztályának igazgatója és udvari tanácsos, három nővére van, akik közül Paula a háztartást vezeti és édesanyját betegségében önfeláldozással ápolta.

A nagy családi összejövetelek évente január másodikán voltak, az öreg ur születése napján és a zsidók húsvétjának első estéjén: otthon, a meghitt szülői lakáson.

Szabó Imre.

Háromszáz milliárd az entente hadikiadása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Állandóan azért siránkozunk, hogy pénzünk elértéktelenedik, mert igen nagymennyiségű papirbankjegy van forgalomban. Azt azonban elfelejtjük, hogy a gazdasági erőnk összehasonlítva az entente erejével, — amely a békében sokszorosan felülmúlta a mienket — még most is jobban megalapozott, mint ellenségeinké. Eltekintve attól, hogy a papirbankjegy forgalom sokkal nagyobb méreteket ölt, az ellenséges országokban, mint minálunk, megnyugtathat bennünket az a tény, hogy *mi háborus szükségleteinket saját erőnkől tudtuk ezideig fedezni*, míg az entente már most is olyan függő viszonyban van Amerikával szemben, hogy annak következményei a háboru után is évtizedekig befolyásolják majd ellenségeink gazdasági életét. Rendkívül érdekes, amit erről a nagyfontosságú háborus érzésről Schwartz berlini titkos pénzügyi tanácsos ír és amelyet a következőkben ismertetünk.

— A négyes szövetség háborus kiadása, amely 1916. év végéig *százhetvenhét* milliárdra rugott az 1917. év első felében hatvanhét milliárddal szaporodott, tehát *kétszáznegyvennégy* milliárdot ért el. Ennek az évnek a végéig valószínűleg az entente legalább is *háromszázötven* milliárdot ad ki háborus költség címén. Noha 1917 első felében három hosszú lejáratu hadikölcsönt bocsátottak ki ellenségeink — az angol győzelmi kölcsönt, az orosz szabadság kölcsönt és az olasz negyedik hadikölcsönt — mégis 1917 június végén a négyes szövetség összes hadikiadásainak csak *negyvenegy* százalékka volt hosszú lejáratuan fedezve: Angliában harminckilenc százalék, Franciaországban és Olaszországban harmincegy százalék, Oroszországban huszonkilenc százalék. Míg ezzel szemben nálunk 75—80 százalék. Ha ennek az évnek folyamán nem bocsátanak ki ellenségeink több hosszulejáratu kölcsönt — ami valószínű — akkor 1917 év végén *csak mintegy husz* százalék hadikiadást tudtak hosszulejáratuan fedezni.

— Június végén az entente függő kölcsöne körülbelül *száznegyvennégy* milliárdra rugott (a hadikiadás 59 százalékát) és ebből nem kevesebb, mint *negyvennégy* milliárd (*tizennyolc* százalék) bankjegy és papirpénz volt. Ma október közepén, ez az adósság legalább *százhetven* milliárdra emelkedett és előreláthatólag *kétszáz* milliárd lesz a végéig. Kérdés, hogy milyen módon fogják majd ezeket az összeget konszolidálni.

— Természetes, hogy a jegybankok arany fedezete is állandóan csökkent. 1916 december végétől Franciaországban *husz* százalékról *tizenöt*re, Oroszországban *tizenhét* százalékról *7.7-re*, Olaszországban *23-ról 18-ra* süllyedt. Ez a kimutatás október 5-ről való.

— Különösen érdekes az a körülmény, hogy az entente a külföld segítségét megnövekedett mértékben kénytelen a hadikiadása fedezésére igénybe venni 1917 június végén már *16* százalékát az egész hadiköltségnek külföldi hitellel fedezte az entente. Az év végéig ez a percentszám legalább is *harmincra* fog emelkedni, mert különösen az angol ha-

dipenzügyi műveletek mindjobban külföldi, de különösen az Egyesült Államok erejére támaszkodva oldhatók csak meg. Saját tőkájének erejéből Anglia ma már csak ötvenhatvan, Franciaország csak ötven, Olaszország negyven, Oroszország pedig csak husz százalékot fedezhet kiadásából. A többitől a külföld és a bankóprás gondoskodik és ez utóbbi Oroszországban ma már hatvan, Olaszországban harminc és Franciaországban husz százalékát segíti fedezni a hadikiadásoknak. Az Egyesült Államok június óta havonta kerek számban két milliárdot, az

év végéig tehát összesen tizenkét-tizennégy milliárdot adhatott ami a szükségletnek egy hatodrésze, tehát nem tartóztathatja fel az entente pénzügyi összeomlását. Az ellenséges államok pénzügyminiszterei beszédekben nem is titkolóznak és egyre hangsúlyozzák azt a veszedelmet, amelyet az amerikai gazdasági függő viszony jelent a szárazföldi államokra nézve.

→ Habár a mi viszonyaink se rózsásak és igen sulyosak, mégis azt bizonyítják, hogy ameddig saját erőnkől élünk, addig pénzügyileg sem vagyunk legyőzhetők.

Kémkedés gyanuján letartóztatott hercegnő.

— Hatvanezer font egy repülőgéperért. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Csak néhány nappal ezelőtt írtunk arról a kém-hajszáról, amelynek áldozata Páris egyik exotikus szépsége, a szumatrai kormányzó leánya: Mata Hari lett, most a csatornán túl Angliában támadt fel ez a düh, a mely elvakult szenvedéllyel német agenseket sejt minden bokor mögött. Az entente országokban már oly annyira elhatalmasodott a kémüldözés szenvedélye, hogy jelentéktelen okok miatt is sulyos gyanúval támadnak előkelő társaságos életet élő arisztokratákra is. A sikertelenségek miatt bosszút liheg és bűnbakot keres a félrevezetett társadalom s a sikertelenségért felelős állam mindig dob egy-egy koncot a hangos közvéleménynek.

Igy került törvény elé a napokban Löwenstein-Wertheim hercegnő, ki jelenleg Londonban él. Férje halála után, fivéréhez: az ismert nevű angol arisztokratához: Lord Mexborough-hoz költözött s most hazaárulással vádolták meg; azzal, hogy megszökött német hadifoglyoknak akart segítséget nyújtani a szigetország elhagyására.

A kihallgatás, amelynek a hercegnőt alávetették, a vizsgálóbírókat meggyőzte arról, hogy a vád legalább is gyenge lábon áll. Legalább erre mutat az, hogy a hercegnőt — egyelőre — szabadlábra helyezték.

A tényállás, amelyre a vád támaszkodik a következő:

— Löwenstein hercegnő rövid idővel ezelőtt automobilon Manchesterbe utazott, ahol egy hotelben vett lakást. Miss Evelyn Ellis-nek jelentette be magát, aki Londonban a Porchester Terrace 118. szám alatt lakik. A Porchester Terrace-on azonban sohasem lakott és a jelzett ház szám nem is létezik. Ez a közlemény feltűnt egy rendőrhivatalnoknak s így történt, hogy a hercegnő egy napon azt vette észre, hogy állandó megfigyelés alatt áll. A kis piszkos gyárváros, a mely a háboru alatt az angol felszerelési iparnak ugyszólván gócpontja lett, egyszerre kellemetlenné vált a hercegnő előtt. Be kellett ismernie ugyan önmagának is, hogy a viselkedése méltán felkelthette a rendőrség gyanuját, mert eltekintve a személyi adatok hamis bevallásától, napról-napra egyik repülőgép-gyárból a másikba sietett s mindenütt megpróbálkozott egy megrendeléssel, melynél fogva egy négy ülésű száz lóerős petroleum-aeroplant szállítsanak neki és pedig három hónapon belül.

Három gyárból vállvonogatva kísérték ki s udvariasan jelentették, hogy magán-

rendelést semmi körülmények között nem vesznek fel. A negyedik gyárban azonban szerencséje volt. A gyárvezető, aki fogadta, késznek nyilatkozott a kívánt gép szállítására, de nem három, hanem hat hónap alatt. S egy árat mondott, egy jelentéktelen kis árat: hatvanezer font sterlinget. De e hatalmas összeg sem tántorította el az ismeretlen megrendelőt, csupán azt kötötte ki, hogy hat hónapig nem várhat. A nyomon követő detektívek, midőn az üzlet megkötéséről értesültek, azonnal utána siettek a hotelbe, a hol le is tartóztatták.

Abból a körülményből, hogy a hercegnő ilyen erős gépet rendelt, mellyel nemcsak a La Manche csatornán, hanem egész Hollandián át lehetne repülni, a hivatalos közegek azt sejtették, hogy a hercegnőnek szándéka van légi uton Németországba visszatérni és pedig nem egyedül, hanem szökött német hadifoglyok társaságában. Erre kellett volna a négy ülés. Néhány hónappal ezelőtt ugyanis sikerült számos német hadifoglynak elmenekülni s egyike ezeknek, kit letartóztattak, nyíltan kijelentette, hogy repülőgépen akarta megkísérelni az Angliából Németországba való szökést. A hercegnő ellen emelt vád azt bizonyítja, hogy neki kétségtelenül volt összeköttetése ezekkel a szökött hadifoglyokkal, kik között nem egy repülő tiszt is van.

Ezzel ellentétben a hercegnő azt bizonyította, hogy esze ágában sem volt a repülőgép megrendelésekor a neki tulajdonított gondolat. Ő szenvedélyes repülő és már a békében szeretett volna egy aeroplanhoz jutni, s csak azért nem szerzett be egy gépet, mert fivére, lord Mexborough ellenezte azt. Most végre ő sem gördített ez elé akadályt.

Bebizonyosodott, hogy Löwenstein-Wertheim hercegnő férje halála óta az összes európai repülőterek állandó vendége. Repülőleckéket vett egy híres francia aviatikustól s rövid idő alatt a legvakmerőbb és legelsőbrangu repülők közé küzdte fel magát. Lord Mexborough, mint tanu, vallomásában teljesen megerősítette nővére állításait.

Londoni körökben nem is nevezték más néven, mint — a „repülő hercegnő”-nek. A vád már azért is alaptalan, mert a hercegnő évek óta nem áll összeköttetésben németországi rokonaival és soha nem rokonszenvezett a politikával. Az a tény, hogy magát Miss Ellis-nek nevezte egy vidéki város hoteljében, végre is nem büntény, amelyért

valakinek lakolnia kellene. Egyébiránt a hercegnő hivatkozott arra, hogy ezt az álnevet már a békében is használta és pedig a rendőrség hallgatólagos beleegyezésével. Marad még hátra a hamis cím s ezért bizonyára le kell fizetnie néhány font büntetést, de mi ez a csekélység olyasvalakinek, aki 60.000 fontért rendel egy luxus repülőgépet? ...

Orsovai hölgyek a haditörvényszék előtt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Mikor a központi hatalmak diadalmas eszkapatai az erdélyi betörés megtorlásaként megszállották Romániát, igen sok olyan intelligens magyarországi román nő került kezeikbe, akik, a menekülő oláhokkal együtt futottak az országból és akik Romániában az ellenségnek ápolónői teendőket végeztek. Mintegy 50—60 ilyen önkéntes ápolónő került Romániából vissza, akikről kiderült, hogy a megszálló ellenséges csapatokkal a megengedettnél szorosabb, olyan társadalmi érintkezést tartottak fenn, ami az ottmaradt lakosság őszinte és indokolt megbotránkozását váltotta ki.

Ezek közül a Romániából visszahozott ápolónők közül két előkelő orsovai uriaszony, dr. Pop Istvánné görög katolikus esperes felesége és leánya, Pop Zoe, Mihailescu Péter erdőmérnök felesége fölött a kolozsvári honvéd hadosztálybírószak tegnap este mondott ítéletet. Tárgyalási elnök az érdekes tárgyaláson Csoka őrnagy, tárgyalásvezető Szabó Sándor dr. főhadnagy-hadbíró volt. A vádat Lugosi dr. főhadnagy-hadbíró képviselte.

Vádoltakat az ügyészség azzal vádolta meg, hogy az Orsovára betört ellenséges oláh csapatok tisztjeivel ismeretséget kötöttek, azokkal titeltő módon barátkoztak, lakásukon velük ének- és zeneszó mellett mulattak. Majd, mikor az oláh csapatok visszavonulására került a sor, ingóságukat pénzzé téve, oláh tisztek kíséretében önként Romániába távoztak. Romániában pedig a strabojai kórházban önkéntes ápolónői szolgálatot vállaltak.

A tárgyaláson dr. Pop Istvánné azt adta elő, hogy a múlt év augusztus 25-én meglátogatta Orsován lakó leányát. Vissza már nem jöhetett, mert az oláh hadüzenet ott érte. Ingóságait nem akarták az ellenség zsákmányul hagyni és azért mindketten otthonmaradtak. Házukba a betörés után román tisztek szállásolták be magukat és őket többször vendégül látták. Baráti viszony köztük és az oláh tisztek között nem volt, az pedig, hogy mulattak volna, valótlan. Beismeri, hogy ő és leánya Romániába távoztak, de ez — mondta, — nem a saját iniciatívájukból, hanem Orsova parancsnokló tábornokának, Draguliu-nak rendelkezésére történt. A karánsebesi származású Draguliu tábornok családjuk régi ismerőse volt s három ízben is elküldte törzstisztjét, hogy haladéktalanul távozzanak Romániába. A tábornok négylovas kocsit küldött utánuk s ugyanez a tábornok parancsára állottak be Sztrahoján önkéntes ápolónőnek, ahol jó ellátásban voltak s havi 60-80 lei fizetést is kaptak. November közepén a kórház Brailába költözött, ahol a németek megérkezését bevárták.

Az első tanu — és erre a vádlottak hivatkoztak — a hadifogságba került Allemann Miklós román őrnagy volt. Az őrnagy hajtotta végre az orosz parancsnokló tábornok intézkedéseit és a vádlottak azért hivatkoztak rá, mert ő bizonyítani tudta volna korrekt maga-

tartásukat és azt, hogy nem anyagi helyzetük miatt távoztak Romániába.

A hatalmas természetű hadifogoly őrnagy egy hadnagy kíséretében jelent meg a tárgyaláson. Mikor a bíróság elé állott, meghajlással üdvözölte a bíróság tagjait és a tárgyalásvezető bíró kérdéseire tolmács útján elmondotta, hogy a romániai Turnu-Szeverinben született és a román hadseregnek aktív tisztje. A vádlottakat illetőleg csak annyit tudott mondani, hogy azokat egyizben pénzzel segítette. Arról, hogy román tisztekkel mulattak volna, nem volt tudomása.

A bíróság a bizonyítási eljárás rendjén még számos tanut hallgatott ki. A tanúk egyöntetűen igazolták, hogy vádlottak az oláh tisztekkel zene- és grammofon mellett mulatoztak. Igazolták továbbá azt is, hogy a román tisztek által rendelkezésükre bocsátott négyes fogaton távoztak Romániába.

A tárgyalás berkesztése után este 8 órakor Szabó dr. tárgyalásvezető bíró kibírdette az ítéletet.

A bíróság a tanúk vallomásából megállapította bűnösségüket és az enyhítő körülmények figyelembevételével egyenként 3-3 évi súlyosított súlyos börtönre ítélte el. Az ítélet ellen vádlottak semmisségi panasszal éltek és felebbezést jelentettek be.

Francia szenzációk Vilmos császár ajánlatáról

Genf. Arról az állítólagos német békeajánlatról, amelyre a kamara pénteki ülésén Ribot célzott, a kamara folyósóin sok szó esett. A beszélgetések során egyesek tudni vélték, hogy a német kormány Van Lancken volt párisi követségi tanácsds útján, aki később a belgiumi fő kormányzó munkatársa volt, a következő javaslatot tette Franciaországnak: 1. Belgium, Szerbia és Románia megszállott területeinek kiürítése; 2. Elzász-Lotharingia visszaadása; 3. az Isonzó-vonal átengedése Olaszországnak. Hír szerint a német kormány még a messzemenő kártérítések kérdésében is nagy engedménységre hajlandó. Lancken ezt az állítólagos békeajánlatot Briant kezéhez jutatta el.

A Matin „leleplezéseket” közül egyéb német tapogatózási kísérletekről is, azt írja, hogy egy semleges hatalom közvetítésével Németország felajánlotta az angol kormánynak a belga kérdés kielégítő rendezését, sőt kijelentette volna azt is, hogy az elzási kérdésben, is nagyon könnyű a megegyezés létrehozása. A stockholmi német követ, Von Lucius, felkérte az orosz kormányt, hogy nevezze meg bekéféltételeit és tudtára adta, hogy Franciaország és Anglia hajlanak a különbékére is. Hozzá tartozik a „nagy leleplezésekhez” a Matinnak az az értesítése is, hogy a krisztániai német követ kijelentette volna, hogy még a tél beállta előtt meglesz a német-francia megegyezés.

Berlin. Bernből jelentik: Az egész francia sajtó megegyezik abban a véleményben, hogy Painlevé állása megrendült. A kamara tegnapi előtti ülésén történt események után a miniszterium lemondása elkerülhetetlen. Az Action Française a Malvy részére kiállított bizonyítvány miatt dühöng, a radikális pártok lapjai viszont a Malvynak adott elégtételt nem tartják kielégítőnek.

Sembat nyilatkozik az afférről és kijelenti, hogy Painlevé jó hadügyminiszter lehet, de a miniszterelnöki pozícióra gyöngé. Renaudel a belső válság egyedüli gyógyszerének tartja, ha azonnal összehívják a versaillesi nemzetgyűlést. Renaudelnak ez a követelése egyúttal Poincaré lemondásának követelését rejti magában. Painlevé utódjául Pichont és Jonartot emlegetik.

Kétségbe vonják Bécsben

Magyarország függetlenségét.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Bécs. A képviselőház mai ülésén Diamand lengyel képviselő volt az első szónok. Egyidejűleg a költségvetési bizottság ülést tartott, a melyen Kraft szóváltette, hogy Czernin Ottokár gróf külügyminiszter legutóbb egy magántársaság előtt nyilatkozatot tett a békekérdésekről. Ez azonban nem elég. Ezután még a külügyi helyzetet is ismertette a külügyminiszter. Indítványozta, hogy a költségvetési bizottság hívja meg a külügyminisztert a bizottsági ülésre és kérjék meg, hogy nyilatkozzék a külügyi helyzetről és a béke kérdéséről.

A képviselőház mai ülésén folytatta a költségvetési provizóriumnak tárgyalását. A lengyel Diamand képviselő azt indítványozta, hogy egy élelmezési diktátor intézze a gazdasági ügyeket, amely élelmezési diktátor nem állhatna sem a hadügyminiszter, sem a hadsereg főparancsnokság alatt. Ami Magyarországhoz való viszonyunkat az élelmezési kérdésben illeti — mondotta — másképp nem lehet rendet teremteni, csak ha a dolgot egy kézbe vesszük és ez az élelmezési diktátor lenne. *Magyarország függetlensége nem olyan nagy, mint amilyennek látszik, ha utat és módot találunk arra, hogy Magyarországgal szemben érdekeinket képviseljük.*

Kegyelmes és méltóságos „kihágók.”

Saját tudósítónk telefonjelentése.

A szent jogász körökben sokat beszélnek mostanában egy pikáns esetről, amely az igazság legfőbb urait, a Kuria bíráit, továbbá az igazságügyminiszterium magasrangú hivatalnokait érdekes bíróközi métközésben mutatja be az árdrágítási törvénnyel, amely küzdelem folyamán a kegyelmes és méltóságos urak a saját maguk érdekében jogászai dzsü-dzsü fogáshoz vettek kénytelenek nyúlni.

A dolog ott kezdődött, hogy a Kuria bírái egyesülve az igazságügyminiszterium hivatalnokaival, háztartási szövetekezetet alakítottak, amelynek ezer sertés hizlalására kukoricát utalt ki a kormány. A kukorica tehát megvolt, s most tanácskozássra ültek össze a kegyelmes és méltóságos urak, köztük Günther Antal, a Kuria elnöke is, hogy honnan szerezzenek már most a kukoricához ezer darab sertést. A *sertés ára ugyanis maximálva van* és mikor a referens kijelentette, hogy csak maximális áron felül lehet sertést vásárolni, összemosolyogtak a kegyelmes és méltóságos urak, akiket kegyelmes és méltóságos feleségeik alaposan informáltak a bécsi piaci ákról.

— Hát azt tudjuk — mondották hamiskásan.

Günther Antal, a Kuria elnöke komolyan összehozta tógáját, amelyet láthatatlanul, szinte állandóan visel és összeráncolt homlok-kal megszólalt, mondván:

— Uraim, az árdrágítás vétség. Csak nem mehetünk bele ilyesmibe mi, akik az árdrágítók ícielt híkeizünk.

Hosszu szünet. Mindenki azokra az árdrágítókra gondolt, akiket a vádlottak padjáról ismert és akikkel ilyen furcsa ismeretség révén szeriés üzleteket lehetett volna kötni. Az árdrágítási törvénnyel tehát meg kellett birkóznai a fő-fő jogász uraknak, mert csak kukorica van és nincsen sertés.

Ekkor az egyik jogász urnak eszébe jutott a következő dzsü-dzsü fogás: A rendelet szerint a hatvan kilón aluli sertés ára nincsen maximálva. De megengedi a rendelet az is, hogy ezeket páronként mérhesék, de úgy,

hogy legfeljebb 140 kilót nyomhassanak. A megoldás tehát ott van, hogy páronként vesszük a sertéseket, egy-egy silfid természetű malackával fűszerezve, amelyet azután a maximális áron túl is lehet fizetni. A modus vivendi feltételét lelkesen megtapsolták a kegyelmes és méltóságos urak, mint az árdrágítási törvény rezerváció mentálisának Lojola Ignácát, aki azonban szerényen elhárította magától a bókorkat, mondván:

— Nem én találtam ki, de volt egy ilyen esetem.

HIREK.

Pétervár kiürítése.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Stockholm. Hír szerint az orosz kormány elrendelte Pétervár kiürítését. A kiürítést a legnagyobb sietséggel végzik.

Bécs. Az orosz határról érkezett jelek szerint a Russkij Invalid azt írja, hogy Ózel elfoglalásával az ententének a tavaszra a keleti harcra megállapított haditerét meghiúsították.

Bécs. A stockholmi szocialisták békekönferenciája a Tidende jelentése szerint megszüntette működését. Az elkészült manifesztumot a napokban hozzák nyilvánosságra.

Genf. Pétervári jelek szerint az ideiglenes kormány komolyan fosalkozik azzal, hogy székhelyét más városba teszi át. Kerenszkij Archangelszket és Moszkvát teljesen elzáratta a közlekedéstől és csakis a kormány tagjainak szabad oda utazni. Péterváron óriási pánik uralkodik, amit csak növeli a kormánynak az a kommunikója, amely szerint a tengerészeti miniszter kijelentette, hogy a keleti flottában nem lehet megbízni.

— **Városatyaválasztási mozgalmak.** A második kerületben megüresedett két törvényhatósági bizottsági tagsági helyre, mint megírtuk, a függetlenségi párt már jelölte a maga embereit. Ebben a kerületben a szociáldemokratapárt is jelöltet állít s a jelölt, személyére nézve tegnap a párt vezetősége már meg is állapodott. Sulik Kálmán lapszerkesztő indul a választási küzdelembe a szervezett munkásság támogatásával. Sulik Kálmánban a munkásság önzetlen barátját találja, aki a tőke és a munkásság harcában eddig is mindig a munkásságot védte. Sulik progresszivitásában, lelkeségében a munkásság garanciát lát arra, hogy megválasztása esetén a törvényhatósági bizottságban a nagy tőkével szemben védeni fogja a munkások és a kisemberek érdekeit, mint ahogy tollával eddig is megtette. Az újságíró városatya jelölt támogatását megígérték a második kerületben sullyal bíró tisztviselő választók is, a kik a fiatal, agilis zsurnalista önzetlen közéleti munkásságának hálás elismeréssel adóztak, mert Sulik bátor és hűséges szószólója volt eddig is érdekeiknek.

— **Vázsonyi atyjának temetése.** Fővárosi tudósítónk telefonálja: Weiszfeld Adolt nyugalmazott tanítót, Vázsonyi Vilmos miniszter apját ma délután temették nagy részvét mellett a Kerepesi-uti temetőben. A miniszter apjának végtisztességén megjelentek: Mezőssy Béla, Grecsak Károly és Hadyk János gróf, miniszterek, őrnagy Pallavicini György, Némethy Károly és Palugyai Mária államtitkárok, Tolnay Kornél Máv elnökigazgató, Kotányi Zsigmond Máv igazgató, Sztérynyi József titkos tanácsos, Bárczy István polgármester, Székely Ferenc titkos tanácsos a demokrata-párt elnöke, sok képviselő és fővárosi bizottsági tag. A gyászszertartást Adler Illés dr. főrabbi vezegte, az énekkar Lazarus főkantor vezetésével gyászadalokat adott elő. A sirnál Pető Sándor a demokrata-párt nevében bucsuztatta Weiszfeld Adoltot.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Miért dicsérték meg a már feloszlalt volt 28. ezredet?

Luganó. A Corriera della Sera írja, hogy Dünaburg szakaszán újabb német vállalkozásokat várnak. Attól is tartanak, hogy Zeppelinek fognak megjelenni Pétervárt felett, mert Oesel szigete kedvező támaszpontot nyújt nekik. Tekintettel az újabb, Pétervárt fenyegető katonai helyzetre, az orosz kormány megtette az intézkedéseket a főváros kiürítésére. Kerenszky betegsége aggasztóra fordult.

Berlin. Az orosz határról jelentik: Október 16-án nagy béketüntetések voltak Moszkvában. A maximalisták az egész országban vasutas sztrájkot terveznek. A romániai fronton is napról-napra nagyobb mérvűket ölt a maximalista-mozgalom.

Kopenhága. Az amerikai kormány elhatározta, hogy egy indiánus ezredet küld Európába.

Basel. A francia kamara keddi titkos ülésén Németország bizonyos békejavaslataival foglalkoztak. Az, hogy Ribó miniszterelnök és Briand mit mondott, nem jutottak nyilvánosságra. A Matin szerint Németország Angliának egy semleges kormány közvetítésével a belga ügy teljesen kielégítő rendezését javasolta és kijelentette, hogy Elzász-Lotharingia kérdésében is egyezséget fog Franciaországgal kötni. Németországban ezt a hírt a Lokalanzeiger a legtitározottabban megcáfolja.

Bécsből jelentik: Meixner képviselő és társai interpellációt nyújtottak be a honvédelmi miniszterhez a 28-ik gyalogezrednek a tizedik Isonzó csata alkalmából történt hivatalos megdicsérese dolgában. Az interpellációban a következőket mondják:

Az 56. gyalogdandár parancsoka. Sranek vezérőrnagy 1917. június 5-én a 28-ik gyalogezredhez a következő felhívást intézte: „28-ik gyalogezred hősi és bátor katonái! Amidőn tegnap a súlyos harcok előtt annak a szilárd meggyőződésnek adtam kifejezést, hogy ti Prága királyi arany városának hű, hősiességben és halál megvetésben egyik ezred mögött sem maradtok el, még nem ismertelek benneteket. Most azonban láttam és megállapítottam, hogy csakúgyan halált megvető hősök vagytok. A súlyos harcban bebizonyítottátok, hogy őfelségének

egyik ezrede sem jobb nálatok. Kiváló parancsnokok vezetése alatt, valamint a nős tisztek vezetése alatt, mindannyian alásztok és legénység hősi tetteket követtok el, melyek a történelem írói alá tartoznak és amelyek mindenütt csodálkozást fognak kelteni. A legfelsőbb szolgálat nevében köszönöm hősi tetteiket.”

Habár az interpellálótól távol áll ennek az ezrednek érdemeit kisebbíteni, mégis tekintettel ennek az ezrednek előbbi fegyvertényeire, amelyek ennek a csapattestnek feloszlaltására vezettek, Csehország német lakosságát annál kínosabban érintheti a dolog, mert az ezrednek jelenlegi összetétele nagyobb részt német tisztekből és legénységből áll. Ennélfogva az interpellálók felszólítják a minisztert, hogy közölje a házza:

1) hogy az ezred hősi halált halt parancsnok Veergans őrnagy, milyen nemzetiségű volt, 2) hányan voltak németek és hányan csehek a tisztek és legénység közül, 3) hogy kik voltak a felhívásban annyira kiemelt Prága királyi arany városba illetékesek.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti este: A flandriai front déli részén és Soissonsól északkeletre a rossz időjárás ellenére erős tüzési harc.

Keleten nincs újság.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: Torpedó haderőnk részei október 19-ére virradó éjszaka megtámadták Dünkirchent és 250 robbanó gránátot löttek kis távolságból a vár kikötő telepeire. A tüzelést a szárazföldi ütegek és a kikötőben levő ellenséges haderők amelyekkel szemben, mi szintén látható sikerrel harcoltunk, viszonzották. Egy angol monitor három torpedó találatot és számos tüzési találatot súlyosan megromgáltunk. Naszádaiak teljes számban és sérteletlenül tértek vissza.

— **Elnevezések az aradi jószágigazgatóságnál.** A földművelésügyi miniszter Bajthay Mihály jószágigazgatósági segédtitkár titkár, Bernáth Sándor kincstári ispánt a VIII. fizetési osztályba sorolt kincstári ispáná és dr. Némethy József jószágigazgatósági fogalmazót segédtitkárrá nevezte ki.

— **Aki saját magának stájerol.** Budapestről jelentik. Ez év április havában Bercsényi Józsefné a József-körút 70. számú házában Gergelyi Kálmán háztulajdonostól kibérelt egy hétszobás lakást. A lakás bére már évek óta 4000 korona volt, ő azonban önként 5000 koronát ajánlott fel. Az augusztusi negyedben megmondta a dolgot és csak 1000 korona negyedévi házbért fizetett. A háztulajdonos erre bér nemfizetés miatt kilakoltatási pert indított. A budapesti központi járásbíróóság elutasította a keresetet. Kimondotta, hogy a lakó még akkor sem tartozik a korábbi bérnél nagyobb összeget fizetni, ha ezt önként ajánlotta fel.

— **A budapesti m. kir. lottójövedéki igazgatóság jelenleg a XXXIII-ik állami sorsjáték rendezi 475.000 K készpénz nyereleményel. A főnyeremény 200.000 K és még 14884 nyerelemény van 30.000, 20.000, 10.000, 5000, 1000, 500 stb. nyereleményekkel. Az összes nyereleményeket készpénzben fizetik ki. A húzást visszavonhatatlanul f. évi december hó 6-án a lottójövedéki igazgatóság (Budapest, IX., Vámpalota) tartja meg. Egy sorjegy ára 4 korona**

— **Meleg ruhák a hősöknek.** Az országos hadsegélyző-bizottság ruházati albizottsága elhatározta, hogy a télre újból juttatni kíván a harctéren küzdő katonáknak és lehetőleg a hadifogságban szenvedő testvéreinknek társadalmi uton előállítható meleg ruhaneműt. E végből az albizottság gondoskodott arról, hogy a közönség a temesvári gyár útján kilogramonként 21 K-ért (előállítási ár) jóminőségű gyapjufonalhoz jusson. Felhívom tehát a város közönsége közül mindazokat, akik pamutfonalat fent jelzett célra beszerezni óhajtanak, hogy szükségletüket 5 napi zárás határidőn belül legkésőbb tehát f. hó 25-ig a polgármesteri hivatalnál jelentsék be. Együttal közhírré teszem azt is, hogy a hadvezetőség által nyújtott meleg ruhaneműkön felül a társadalom részéről ezáltal csupán a jól bevált rövid harisnyák (zokni) készítése szükséges. Varjassy Lajos, polgármester.

— **Tanácskozás a szeszellátásról.** A közéletmezesi bizottság tagjait folyó év október 20-án délután 3 órára a városháza tanástermében tisztelettel meghívom. A közéletmezesi hivatal vezetője.

— **Koszorúmegváltás.** Székely Andor Budapestről 30 koronát küldött koszorúmegváltás címén özvegy Assael Adolfné halála alkalmából az Anya- és cseesernővédő egyesületnek.

— **Internálták a Deutsche Bank londoni képviselőjét.** Berlinből jelentik: Kohn Frigyes a Deutsche Bank volt londoni képviselője és Seebach Györgyöt, az intézet egykori londoni tisztviselőjét, kedden Newyorkban letartóztatták, és mint veszedelmes idegeneket internálták. A két német banktisztviselő annak idején Amerikába ment Londonból, hogy elkerüljék az internálást. Newyorkban hivatali állást töltöttek be egész a legutóbbi időkig.

— **Értékpapírok magánforgalmi záróárnyama.** Budapestről telefonára tudósítunk: Az értékpapírok magánforgalmában ma a következő záróárnyamok voltak: Magyar Hitel 1348, Osztrák Hitel 946, Agrár Bank 1060, Fabank 1065, Hazai Bank 590, Kereskedelmi Bank 5850, Magyar Bank 3905, Magyar Általános Köszénbánya 2485, Saigófarjani Köszénbánya 1345, Beocsini Cement 1345, Viktória Malom 1975, Concordia malom 1025, Borsod-Miskolci malom 1770, Rimamurányi vasút 1315, G. Danubius 4710, Fegyver- és Gépgyár — Rugyanta gyár 1355, Klótid vegyipar 756, Nasici tannin 3500, Osztrák-Magyar Államvasut 1193, Adria tengerhajózási 2200, Atlantica 1970.

— **Messina katasztrófája.** Eganóból jelentik: Messina város környékét teljesen elöntötte egy felhőszakadás. Száz és száz épület összeomlott. Összességben család hajléktalan lett. Tizenegy halott. A forgalom szünetel.

— **László Fülöp fogva maradt.** Amsterdamból jelentik: László Fülöp internálása ellen beadott felebbezést az angol kormány elvetette.

ÜZLETI ÉS KÖZLEKEDÉS.

— **Hordók maximális ára.** A m. kir. miniszterium 3728/1917. M. E. számú rendeletének 10. §-ában nyert felhatalmazáshoz képest az aradi kereskedelmi és iparkamara szakvéleményének meghallgatása után a használt teljesen jókarban és kijavított állapotban lévő 15 literes tölgy- és eserfahordó árát darabonként 20 K., 30 literes tölgy- és eserfahordó árát darabonként 30 K., 50 literes tölgy- és eserfahordó árát darabonként 40 K., 130 literes tölgy- és eserfahordó árát darabonként 65 K., 130-800 literig tölgy- és eserfahordó árát hektolitereként 55 koronában állapítottam meg. Aki ezen legmagasabb árat megszegi vagy kijátsza, vagy megszegésénél vagy kijátszásánál bármilyen módon közreműködik, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Varjassy Lajos polgármester.

— **A lakbörrendelet revíziója.** Budapestről telefonálva tudósítunk: A lakbör rendelet dolgában az igazságügyminiszternek az a szándéka, hogy a legközelebbi időben ankétot hív egybe, amelyre valamennyi érdekelt testület és fél, tehát úgy a bérlők, mint a bérbeadók meghívást fognak kapni. Az ankétan nem fogják tárgyalni az előadói javaslatot hanem az lesz a feladat, hogy az illetékes körök mind előadhassák kívánásaikat a készülő rendelettel kapcsolatban. Az ankét után fogják csak megállapítani a rendelet végleges szövegét, amely elkészülte után a minisztertanács elé kerül tárgyalás céljából a jóváhagyás után teszik közzé a hivatalos lapban.

— **Hangverseny.** Az aradi műkedvelők társasága a hadiözvegyek, árvák és vak katonák javára f. hó 21-én a kulturpalota nagytermében műsoros délutánt rendez, amelyre a közönséget tisztelettel meghívja a rendezőség. Kezdeté d. u. 5 órakor. Jegyek válthatók Bloch H. papirkereskedésében és előadás előtt a pénztárnál 3, 2, és 1 korona árban — diákjegy 60 fillér. A jótékony célra való tekintettel felülfizetések köszönettel fogadtatnak. Műsor kapható a pénztárnál.

— **Tanügyi kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter kinevezte Koczka Sándor aradi m. kir. állami elemi népiskolai tanítóképzőintézeti megbízott-nevelőt az aradi m. kir. állami elemi iskolai tanítóképző-intézetbe nevelővé.

MOZGOKÉPSZÍNHÁZ.

* Szennázós detektívdráma az Apollóban. (A kilencek klubja.) A mozibajáró publikum emlékében sokáig élni fog az Apollóban ma bemutatott „Kilencek klubja” című detektívdráma. A régi szennázós detektívképekre emlékeztet ez a nagystílusú film. Tom Shark, a mozi legkedveltebb detektívjének legújabb szeniális munkája folyik le a szemünk előtt. A misztikus meseszöveg oly érdekesítően fejlődik, hogy alig bírjuk visszatartani kíváncsiságunkat. Nem együgyű trükkökkel boszontanak a filmen, hanem valóban szeniális elme kellett az idegizgató esemény elgondolásához s a dráma megkapó beállításához. Tom Shark a mozis során veszedelmes helyzetbe is kerül, de nem azért tartozik a legraffináltabb detektívek közé, hogy ellenségeinek karmai közül ki ne meneküljön s ártalmatlanná ne tegye a Kilencek klubját, amely szövevényes uton többmillió pénzküldeményt akar a birtokába keríteni. A premier publikuma, amely lázas érdeklődéssel nézte végig a grandiózus filmet, egy-egy frappánsabb jelenetnél valósággal tombolt tetszésében. Különösen a detektívek személyesítő Alwin Neusnek jutott ki az óvációból. A szennázós detektívdráma még szombaton és vasárnap marad műsoron.

Uj könyvek.

A Nyugat folyóirat október 15-iki száma a következő tartalommal jelent meg: Gesztési Gyula: A titkos diplomácia műhelyéből. Cholnoky László: Horatiusból. (Versek.) Nagy Lajos: Tanyán. (Novella.) Lányi Sarolta: Szíved sebét figyeld. (Vers.) Móricz Zsigmond: A fátyla. (Regény XII.) A politika mögött: Ignatus: Ideológus és opportunizmus. — A német válság. Geilert Oszkár: Czernin, Andrássy és Kühlmann. Rédey Tivadar: Julius. (Vers.) Laskó Géza: A husz koronás. (Novella.) Boross László: A világháború Grey hattyudakáig. — Rippl-Rónai József: Degas. Ady Endre: Justh Gyula emlékének. (Vers.) Folyó. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest VI., Vilmos császár-ut 51. sz. Előfizetési ára: Egy évre 28 korona, fél évre 14 korona, egyes szám ára 1 korona 80 fill. Mutatványszámot kívánatra díjtalanul küld a kiadóhivatal.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Aradon, 1917. évi október 20-án, szombaton

Délután három és fél órakor mérsékelt helyárakkal

Kárpáti Zoltán.

Regényes színjáték 5 felvonásban, és 6 képben.

Este fél 8 órakor rendez helyárakkal:

A. Bérlet.

Rigoletto.

Opera 4 felvonásban.

A szennázós detektív dráma
STAUBER JÓNSEF.

A béke küszöbén

1917. október 1-én.

új előfizetést nyitottunk az „Aradi Közlöny”-re.

Az eseményekről napról-napra a legalaposabb és a legfrissebb tudósításban számol be az Aradi Közlöny. Közleményeinek eredetisége és érdekessége, valamint háborús híreinek megbízhatósága révén Magyarország vidéki lapjai között az első helyen áll és mint ilyen a legelterjedtebb, a legtartalmasabb, legkedveltebb és legolvasottabb ujság.

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egész évre 36 korona

Fél évre 18 korona

Negyed évre 9 korona

Egy óra 3 korona

Tessék mutatványszámot kérni!

Használt ólom
megvételre kerestetik.

25447—1917. sz.

HIRDETMÉNY.

Az 1916. évi XXVI. t.-c., az 1916. évi XXXII. t.-c. és az 1916. évi XXIX. t.-c. alapján jövedelemadóra és hadinyereségadóra vonatkozó és az adófelszámolási bizottság elé terjesztendő kiszámítási javaslatokat tartalmazó kivetési lajstromok Arad városra nézve, ugyanottan az adóhivatalnál f. évi október hó 11-étől október hó 18-ig terjedő 8 napra közszemlére kitétetett, azokat mindenki megtekintheti és az ötlet vagy másokat illető adójavaslatokra nézve észrevételeit megteheti. Ezek az észrevételek a fenti határidő alatt írásban az aradi m. kir. pénzügyigazgató-

ságnál, utóbb pedig akár szóval, akár írásban az adófelszámolási bizottságnál előterjeszhetők.

Az adófelszámolási bizottság Arad város részére készített lajstromban felvett adózók ügyelt f. évi október 22-én d. e. 8 órakor és a következő napokon Aradon, Andrássy-tér 1. sz. a. (pénzügyipalota) I. emelet 24. ajtó sz. a. helyiségben fogja tárgyalni s azokra az adózók egyenkint is meghívottnak.

Megjegyeztetik azonban, hogy az adózóknak egyenkint meghívása az adófelszámolási bizottságnak nem törvényszerű kötelessége, ennél fogva a meghívónak bármely okból való kézhez nem vétele a jogorvoslati eljárásra befolyással nincsen. Az adó-

felszámolási bizottságok a kitűzött sorrend szerint megvizsgálják az adózók bevallásait, az előterjesztett adatokat és a kir. pénzügyigazgatóság által készített adókiszámítási javaslatokat és tekintettel az illető adózó — az vagy mások, — vagy pedig a kincstári képviselő által tett észrevételekre és egyéb rendelkezéseikre álló adatokra megállapítják minden egyes adózóra az adóköteles jövedelem összegét és az adófokozat szerint ennek megfelelő adótételt, valamint az esetleg járó pótlékot is; azokat még az ülés folyamata alatt az egyenkinti tárgyalás befolyeztével az illető lajstromába bejegyeztetik és a tárgyalás befejeztével hozott ab-

beli határozataikat szabályszerű módon és kivétel nélkül a feleknek kézbesítették.

Az adófelszámolási bizottság határozata ellen minden egyes esetben a m. kir. közigazgatási bírósághoz intézendő panaszjoga illeti meg úgy a felet, mint a kincstári képviselőt.

Az 1896. évi XXVI. f.-c. szerint a m. kir. közigazgatási bírósághoz intézhető panaszt, a határozat kihirdetésénél jelenlévő adózó a kihirdetéstől — a kihirdetésnél jelen nem levő adózó pedig a határozat átvételétől számított 15 nap alatt az aradi m. kir. pénzügyigazgatóságnál nyújthatja be. A panasznak halasztó hatálya nincsen.

Aradon, 1917. október 10-én.

M. kir. pénzügyigazgatóság.

Fehér, száraz

házi szappant

nagyobb mennyiséget vásárol

Hajós Árpád. gyógyszerháza

Arad, Andrássy-tér 22. sz.

Katonáknak

fontos tudni, hogy

ruha'etük

kiszállítására legjobban szer. PETRIS szappan, ára 2 kor. és HADAR hintőpor, ára 2 kor.

Szőrvesztő-

Depillor.

E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrt arca, nyaka vagy karokról, stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlenül eltávolítható. Ára utasítására 1 kor.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Árpád. gyógyszerháza

Arad, Andrássy-ut 22. szám.

A szépségápolás titka a felhasznált szepítőszerek helyes megválasztásában rejlik!

Rozsnyay kitűnő Serail arc-szepítő különlegességei

mind kipróbált jó hatású készítmények, amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arckenőse. Kis légegy 1.50 kor. Nagy légegy 2.50 k.

Rozsnyay Serail crémje. nappal használatra. Egy légegy ára 2 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 2 kor. 80 fill.

Rozsnyay Szerén Arcpora. Lehető finomságu. Crém, szappan, rózsa és tejszínesben. Egy dob. ára 2 korona.

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvér, Ibolya, Lein du bal, orgona, piros rózsa, Serail. Uvegje 1 kor. 50 fillér.

Kapható a készítőnél

1915

Rozsnyay Mátyás gyógyszerháza Arad, Szabadság-tér.

Tisztelettel értesitem Aradváros és Aradmegye n. é. közönségét hogy a Deák Ferenc-utca 29. szám alatt a volt Osizmadia-féle

vendéglőt

(a Balaton-kávéház mellett) megnyitottam. Kitűnő konyha. Abonensek elfogadtatnak. Tisztán kezelt italok. Nagyrabecsült párfogásért esedezik

Löfkovits Rózsika.

Nagymennyiségű használt pléh pánt eladó.

Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában.

10562—1917. pm.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. miniszterium által 7912—1914. M. E. szám alatt kiadott kormányrendelet és azzal kapcsolatban a m. kir. földművelésügyi miniszter ur által 193350 1914. szám alatt kibocsátott végrehajtási rendelet értelmében az üszőborjoknak, a 3 évnél fiatalabb üszőknek és hasas tehéneknek vasuton való szállítása, valamint levágása a kényszervágást kivéve, tiltva volt, illetőleg esetről-esetre kivételesen általam engedélyeztetett.

A m. kir. földművelésügyi miniszter urnak folyó évi 32577. sz. rendelete alapján a fentebb említett tilalom tekintetében Aradvármegye gazdasági felügyelőségének meghallgatása után a nagy takarmány hiányra tekintettel Arad városra nézve a következőket rendelem el:

1. Üszőborjuk, 3 évnél fiatalabb üszők és hasas tehének tovább tenyésztése céljából ezental külön engedély nélkül szállítható.

2. Üszőborjuk, 3 évnél fiatalabb üszők és hasas tehének levágás céljából vasuton ezental külön engedély nélkül szintén szállíthatók, ha azok össztenyésztésre kevésbé alkalmasak, vagy alkalmatlanok. Ezen szempont elbírálását a vasuti állomáshoz kirendelt szakértő állatorvosokra bízom.

3. Üszőborju, 3 évnél fiatalabb üszők és hasas tehének a kényszervágás esetén kívül ezental külön engedély nélkül levághatók, ha azon köztenyésztésre kevésbé alkalmasak, vagy alkalmatlanok. Ezen szempont elbírálását a városi m. kir. állatorvosra bízom, aki ezen igazolást a marhalevéltre köteles rávezetni és ez igazoló marhalevél vágattató által a vágóhídi igazgatónak adandó át.

4. Köztenyésztésre alkalmas üszőborjuk, 3 évnél fiatalabb üszők és hasas tehének levágás céljából vasuton ezental sem szállíthatók szabadon.

Jelen határozatom azonnal hatályba lép s visszavonásig terjed. Arad, 1917. október hó 10.

Varjassy, polgármester.

Huzás már 1917. évi december hó 6-án.

Ezen XXXIII. magyar királyi jótékony célú államsorsjáték fonyereménye 200.000 K. készpénzben. Az összes nyeremények összege 476.000 K. készpénzben. Egy sorsjegy ára 4 korona. Sorsjegyek kaphatók a magy. kir. lottó-jóvedéki igazgatóságnál Budapesten (Vámpalota) az összeg előzetes beküldése mellett, továbbá valamennyi posta-, adó-, vám- és só-hivatalnál az összes vasuti állomásokon s a legtöbb dohánytözsében és váltóüzletben. — Játéktervet ingyen és bérmentve küld

A magy. kir. Lottó-jóvedéki igazgatóság.

Ház és föld Amortisációs kölcsönt

adás-vételét közvetíték. Kérek eladási megbízásokat, ajánlok megvételre magán- és bérházakat.

földre, házra, olosó feltételekkel 10—50 évi törlesztésre ajánlok: **Nagyszebeni Földhitelintézet** képviselője.

Szűcs F. Vilmos,
Arad, Karolina-utca 10. szám.

Magyar gyógyborok

Kitűnő minőségű hegyaljai fehér édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vörképző gyógybor, vérszegények, láb-badozók, nápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 3 korona 60 fillér. Nagy palack ára: 6 korona.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerősítő szer, finom fűszeres ízű, szon-gió, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor. Gyomorbetegség részére és ott, ahol a condurongó kéreg javulva van. Egy palack ára: 4 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sósav jó tulajdonságait és kiválóan alkalmas a most nehezen beszerezhető Acidol pepszin helyettesítésére. Gyenge emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 4 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél: 1245

Rozsnyay Mátyas gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.

Használt ólom megvételre kerestetik.

Mesés szép lesz az a hölgy,

aki az

IBOLYA DORÉ CRÁMET

használja. Az arebórt vakító fehérre varázsolja és eltünteti mindenféle aretisztatlanságot. **Ara egy tégelynek 2—K.**

Ibolya Doré szappan 4 kor., Ibolya Doré tej 2 K — fill. Ibolya Doré hölgypor 2 K — fill.

Tyukszem ellen

a leghatásosabb szer az

Anagalin.

Ara 1 korona.

Kellemes ízű limonádét

mindenki otthon készíthet 1 adag **CITRAS**-sal.

Ara 20 fillér.

Féni szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Arpád

gyógyszertárában Arad, Andrassy-tér 22. szám.

Nyomtat tanulóleányok jó fizetéssel felvétetnek.

Cím a kiadóban.

Aradi és csanádi egyesült vasutak menetrendje.

Ervényes 1917. évi június 1-től.

Aradról Szegedre indul:
Személyvonat reggel ... 6.40
Személyvonat délután ... 4.18

Aradról Szegedre érkezik:
Személyvonat délben ... 12.00
Személyvonat este ... 9.31

Szegedről Aradra indul:
Személyvonat éjjel ... 3.06
Személyvonat délután ... 3.17

Szegedről Aradra érkezik:
Személyvonat reggel ... 7.38
Személyvonat este ... 7.51

Aradról Brádra indul:
Személyvonat reggel ... 5.40
Személyvonat délután ... 12.48

Aradról Brádra érkezik:
Személyvonat délelőtt ... 11.53
Személyvonat este ... 7.46

Brádról Aradra indul:
Személyvonat éjjel ... 3.00
Személyvonat délután ... 1.18

Brádról Aradra érkezik:
Személyvonat délelőtt ... 10.00
Személyvonat este ... 7.38

Aradról Ujszentannára indul:
reggel ... 8.26
Délután ... 5.20

Aradról Ujszentannára érkezik:
D. o. ... 9.10
Este ... 6.10

Ujszentannáról Aradra indul:
Reggel ... 8.16
Este ... 6.22

Ujszentannáról Aradra érkezik:
Reggel ... 9.05
Este ... 6.58

Borosjenőről Csermőre indul:
Vegyes vonat délelőtt ... 9.32
Vegyes vonat délután ... 5.22

Csermőről Borosjenőre indul:
Vegyes vonat reggel ... 6.32
Vegyes vonat délután ... 4.29

Mezőhegyesről Kétegyházára indul:
Motoros vonat reggel ... 8.37
Motoros vonat este ... 6.29

Kétegyházáról Mezőhegyesre indul:
Motoros vonat reggel ... 6.10
Motoros vonat délután ... 4.10

Ujszentannáról Kétegyházára ind.:
Motoros vonat reggel ... 9.25
Motoros vonat este ... 7.00

Kétegyházáról Ujszentannára ind.:
Motoros vonat reggel ... 6.00
Motoros vonat délután ... 4.00

Borossebesről Menyházára indul:
Vegyesvonat délelőtt ... 9.00
Menyházáról Borossebesre indul:

Vegyesvonat délután ... 2.39

Használt csomagoló papir megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. :-:

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

As apróhirdetések díját az alábbiak szerint számítjuk.
 Minden sor hirdetésért ára 20 fillér. Vas-
 tagabb betűkkel 40 fillér.
 A vastagabb betűkkel kívánt szavakat
 kiemelésre kell jelezni.
 A legkisebb hirdetés ára 10 szög 2 ko-
 ronára.
 Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.
 Hirdetéseket általában 1/2 óráig ve-
 tethetők fel.
 A kiadóhivatal fenntartja magának a
 jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét,
 amelyik tartalmában fogva eredeti alakjában
 nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

Fiatal
 nő, urisember ismeretségiét keresi. Leve-
 lakot „Komoly barátság” jellegre kár. 7128

Alkalmazást keres.

Intelligens
 leány, ki a női divat és a női konfekció
 minden ágában több évi fővárosi gyá-
 korlattal rendelkezik; állást keres nov.
 1-ére. Ajánlatokat „Fővárosi” jellegre a
 kiadóban. 7122

Uriférfi
 egy-két gyermek mellé ajánlkozni, lako-
 lás vezérelt leány, a varráshoz ért és a
 háztartásban segédkezik. Cim a kiadó-
 hivatalban. 7124

Hadi rokkant,
 ki minden megőrzésügyi munkában jár-
 tas, állást keres. Cim a kiadóban. 7128

Intelligens,
 fiatal keresztény nő, házvezetőnőnek aján-
 kozik magános urhoz, esetleg anyahé-
 lyettesnek. Öv. Grünvaldné, 128. szám,
 Szemlak. 7104

Alkalmazást nyer.

Kereskedelmi
 gyakorlattal bíró, jóra és kasszony,
 azonnal alkalmazást nyer. Cim a kiadó-
 hivatalban. 8000

Üzletvezető
 óvadékkal, fizetés és haszonrészesedéssel,
 valamint segédet is keresek, 5000 lakosú
 birtalmegyel városba, modern vas-
 és fűszerüzlet részére, kik románul is be-
 szélnek, lakást, kosztot adok. Üzletve-
 zető lehet rokkant katonára is. A ajánlat-
 okat bizonyítvánnyal, Reichard Emu,
 Budapest, Klauzál-tér 16. címre kérem kü-
 lden. 7129

Keresek
 egy ügyes mindenes leányt, jó fizetéssel,
 azonnali belépésre. Jelentkezés: Mesner,
 Boros Béni-tér 15. 7181

Arzonai
 belépésre állandó alkalmazást nyer mint
 pénzügyes. Óvadékkal rendelkező férfi
 előnyben részesül. Bók József utóda,
 Bótvös-utca 8. 7085

Óvadékkal
 rendelkező, a pénztárkezelésben jártas
 komoly nő, helybéli nagyobb vállalatnál
 mint pénztárnoknő, alkalmazást nyer.
 Ajánlatokat a fizetési igény megjelölésével
 „Óvadékos munkaadó” jelleg alatt a kiadó-
 hivatalba küldendők. 8001

Kifutó film
 vagy leány, felvétetik Kulesz I. és Tár-
 sánál, Dobo-u. 1. 7048

Tisztaságon, 2020
 szorgalmas mindenes, ki padló kefével
 ért, jó fizetéssel, azonnali belépésre föl-
 vétetik. Batthyány-u. 23. sz. I. emelet.

Lakást keres.

4-5
 szobás lakást, víz- és villanyvezetékekkel
 bérelnek májustól. Magánhasználatra.
 Ajánlatokat kérek Vecsey, Kiss Ernő-u.
 4/a, sz. 7121

Háromszobás
 lakást villanyal, fürdőszobával, azonnali
 keresek. Cim a kiadóhivatalban. 7127

Butorozott
 lakás, ellátással kerestetik a belvárosban
 két diák részére. Simonyi-u. 10. 7184

Kiadó lakás.

Kiadó
 2 szobás modern lakás. Pólténberg utca
 14. sz. 7137

Elegáns
 butorozott szoba fürdőszobával használattal
 villanyvilágítással azonnali kiadó. Edels-
 pachter-utca 3. 7072

Vétel és eladás.

Aprófia elesem eladó.
 Pellák Sándor, Nádor-utca 14. sz. 7118

Zongorát
 keresek megvételre vagy bérbe. Bóvábbat
 Deak Ferenc-u. 31., mosoda. 7119

Kiadó
 4 drb pálinkás hordó, jó karban, 6-700
 lit., 10 mm. falvastag, vas- és rövidáru,
 eladó. Cim Posta Demeterné, Temesvá-
 rosd, u. p. Aga. 7126

Fűrés
 Hszrt, illetve fűszerállvány, megvételre ke-
 restetik. Ajánlatok a kiadóhivatalba,
 „Állvány” jellegre. 7150

Szálka-utca 28. szám
 alatt, egy új istálló deszkával, cseréppel
 fűtve, eladó. 7138

Karácsonyi album.
 Rézeavölgyi, Bárd és Nádor-féle 1918-ra
 előjegyzésben már kapható Deak-
 tésék kiadóhivatalában, Forray-
 utca. Telefon 902. 4421

Küspenti aranybevaló.
 A legfinomabb arany 15.- K., 18-as
 arany gramja 11.- K., 16-os arany gramja
 10.- K., 14-es arany gramja 9.- K. Szia-
 arany és aranypercek a legmagasabb
 árért veszek Brandes óras- és ékszerész,
 József főherceg-ut 12. (Lutheránus-templom
 mellett.) 5518

Hagyományok
 makói érás, valamint patrenselvényem és
 egyéb magvakat, ugyisint édes nemes
 termadugványt, melyek csiraképesse-
 géért, fajtiságáért felelősséget vál-
 lalunk, legolcsóbb napi áron szállítunk.
 Foghagyományt maximális, termát piaci
 áron adunk el. Aratogalmi Ré-
 vénytársaság, Makó. 6521

Használt ólom
 megvételre kerestetik. Bóvábbat a kiadó-
 hivatalban. 7892

Ingatlan.

Eladó ház.
 Ötzeila-utca 3. sz. emeletes bérház, 10
 évi adómentes, szabad késszű eladó. Bó-
 vábbat ugyanott. 6140

611 László-utca
 8. sz. ház eladó. 7005

Üzletek.

Vidéki
 kereskedés, korlátlan jogú keresmával,
 házzal együtt, betegség miatt, előnyös
 fizetési feltételekkel, eladó, 8000 korona-
 val átvethető. Cim a kiadóban. 7105

Gyógyászat.

A drága vanillia
 teljesen pótolja a pompás zamata Vanil-
 lon, egy zacskó ára 14 fillér. Cukrázok-
 nak, vendéglősöknek nélkülözhetetlen. Föld-
 es gyógyszerár, Hehs gyógyszerár. 12

Az Anus
 aranyár-kupok mindenben pótolják a
 Haemorrhoid-kupok, azonos összetételű
 folyton hatásuk is teljesen azonos, ára 2
 korona. Földes gyógyszerár, Hehs gyog-
 yszertár Arad. 12

Az anjel
 fájdalomcsillapító Bengue balsamot telje-
 sen pótolja a Hehs-Földes-féle fájdalom-
 csillapító balsam, teljesen azonos össze-
 tételű, mint a Bengue liniment. Ára 2
 korona. Földes gyógyszerár, Hehs gyog-
 yszertár. 12

Különbéle.

Apróhirdetések
 az „Aradi Közlöny” részére felvételnek
 a Messenger-boy (irodában, Deak Ferenc-u.,
 Barna Béla hirdetői és hirdetőirodájában,
 Zrínyi-u. és a Kossuth-utcai papírüzlet-
 ben.

Jókarbanlevő

teljes felszerelésű, német gyárt-
 mányú **cementgyár**, 5 mm.
 festékkészlettel, **eladó**. Cim a
 kiadóhivatalban. 7078

Kézzel szedett uradalmi fajalma kapható.

Erdeklődni lehet: 6826
Körösvölgyi Pálinkaraktár
 Arad, Andrásy-tér 5. Telefon 651.

Viszketegséget,
 sömör, ráh leggyorsabban
 elűntesztje a Dr. Flesch-féle
 eredeti
„BARNA ZSIR”
 Nincs szaga, nem piszkál. Min-
 dig eredeti pecsétet Dr. Flesch-
 felet kérjünk. Próbát tegyél 1.60 k.,
 nagy tegyél 8.- k. Csak a kiadó-
 hivatalban, Arad, Andrásy-
 tér 22. 7151

Mezőhegyesi „Cukorgyár”

elad égetett darabos meszet

waggonként 2500 koronáért,
 helyt Mezőhegyes waggonba
 rakva. 7152

10278—1917. pm.

HIRDETMÉNY.
 2310—1917. M. E. rendelet 5.
 paragrafusa lehetővé teszi, hogy
 egy a nem termelő, valamint
 azon termelő, ki nek szükséges-
 tét a saját termése nem fedezi —

a saját házi szükségletükre bár-
 mely községben termelőknél bur-
 gonyát szerezhessek be. Az erre
 vonatkozó vásárlási igazolványok
 kiállításával Arad sz. kir vá-
 ros közlekedési hivatalát bizom
 meg.

Kiállítás díj a közlekedési
 hivatal személyzeti és dologi ki-
 adásainak fedezésére különként fél
 fillér fizetendő.

Az étkezési célokra szolgáló
 burgonya eladási ára 1917. évi no-
 vember 30-ig különként 22 fillér,
 melyben bentfoglaltatik a rakodó
 állomáshoz való szállítási költ-
 ség is.

A vásárlási igazolványok csak
 az élelmiszer igazolványok felmu-
 tatása után állítandók ki.

Figyelmeztetem a vásárló kö-
 zönséget, hogy a vásárlási igazol-
 ványt azon község főszolgabirójá-
 nál, ahol a burgonyát beszerzi, ok-
 vetlenül mutassa be, hogy részére
 a szállítási igazolvány kiállítható
 legyen.

Ipari, közlekedési vállalatok,
 köz- és magán intézetek részére
 vásárlási igazolvány ki nem állít-
 ható, mert ezek részére a szük-
 séglet külön fog kiutatlatni. Az
 erre vonatkozó kérvények tehát a
 polgármesteri hivatal utján az Or-
 szágos Közlekedési Miniszte-
 riumhoz terjeszteni fel.

A termelő által vásárolható, va-
 lamint a nem termelők által vásá-
 rolható fejadagok a következőleg
 állapítatik meg:

1. Termelőknél:
 Nehéz testi munkások részére
 fejenként 108 kg., egyéb ellátatlan-
 nok részére személyenként 72 kg.,
 cselédek, időszak munkások ré-
 szére fejenként 12 kiló, vetőmagra
 kat. holdanként 900 kiló.

Nem termelőknél:
 Nehéz munkások részére fe-
 jenként 108 kiló, egyéb ellátatlan-
 nok részére személyenként 72
 kiló.

Arad, 1917. október hó 1-én.
 Varjassy Lajos,
 polgármester.

19484—1917. kh.

HIRDETMÉNY.

Közhirre teszem, hogy a m.
 kir. honvédelmi miniszter ur
 15504. eln. 206—917. sz. rendelet-
 tével a hadi célokra igénybe vett
 fémtárgyakért a következő tétel-
 leket állapította meg:

E) **Nikkel, lemez, vastemből készült tárgyak.**

Olyan nikkel lemezelő tárg-
 yakra, amelyeknek nikkel tartal-
 ma a tárgy teljes súlyának 10 és
 20 százalék között van, a d) alatti felsorolt
 tételek irányadók 50 százalék levonással.
 20 százaléknál nagyobb nikkel tartalom
 esetén a d) alatti feltételek
 40 százalék levonással irányadók.

F) **Alumínumból készült tárgyak.**

A d) csoportba tartozó tárgya-
 kért a tárgyak gyártóinak kg-
 kint 11.50 K., kereskedőknek kg-
 kint 14 K., a tárgyak egyéb birto-
 kosainak kg-kint 20 korona.

Amenyiben ezekért a tárgya-
 kért a jelen rendelettel nem vala-
 mely más térítési tétel állapítata-
 tott meg, érték a 13463. eln. 20. b)
 115. számú honvédelmi miniszteri
 rendletben megállapított térítés-
 nél fogva 30 százalékkal nagyobb
 térítés jár.

Arad, 117. szeptember hó 22.
 Green, főkapitány.